

Adormirea Maicii Domnului, icoană portabilă din sec. XV, expusă în Galeria Tretyakov din Moscova

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Maica Domnului îngrijorată de disoluția familiei creștine

Mama lui a zis către El: Fiule, de ce ne-ai făcut nouă una ca asta?
Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijiți.
(Luca 2,48)

În de an, familia Domnului Hristos se ducea de Paști în pelerinaj la Ierusalim. Într-un rând, când Domnul Hristos era de doisprezece ani, au făcut același lucru. Sfârșindu-se sărbătoarea, pelerinii se întorceau spre casele lor. Așa a făcut și Familia Sfântă, mergând cale de o zi și crezând că Domnul Hristos este în ceata pelerinilor.

Când au constatat că Domnul Hristos nu este prezent au intrat în mare panică și îngrijorare. S-au întors înapoi și L-au găsit după trei zile în templu, stând de vorbă cu învățătorii de lege. Îngrijorarea și panica lor fusese fără teme. Și, suflând ușurată, mama Lui a zis către El: *Fiule, de ce ne-ai făcut nouă una ca asta? Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijiți*" (Luca 2, 48). Maica Domnului era îngrijorată că i se destramă familia, că-și pierde Fiul.

Dacă îngrijorarea Maicii Domnului și a Dreptului Iosif au fost atunci fără teme, astăzi Maica Domnului are multe motive de îngrijorare văzând disoluția familiei creștine. Sfânta Fecioară este Maica noastră, a tuturor. Ne spune Sfânta Evanghelie după Ioan că, atunci când Domnul era pe Cruce, *văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27). În felul acesta, prin Sfântul Ioan, toți am devenit fiii Maicii Domnului.

Și, privind ce se întâmplă în lume, Maica Domnului este îngrijorată și plânge. Este îngrijorată de multe lucruri dar, cel mai important, este disoluția familia creștine. Numărul divorțurilor este alarmant. Numai anul trecut în România au fost peste 26.000 de divorțuri. Familiile se destramă cu multă ușurință, dar drama cumplită o simt copiii. Cine-i mai caută pe ei cu înfrigurarea cu care Îl căuta Sfânta Fecioară pe Domnul Iisus?

În tradiția și spiritualitatea noastră românească familia este prețuită la modul absolut. Spune Ioan Alexandru că *locul unde se întemeiază rânduiala unei Patrii și statorniciei, în spiritul legilor morale, al jertfei de sine, al răbdării, încrederii și dragostei este acest cuib arhaic și sacru unde doi oameni, un tânăr bărbat și o fată, se hotărăsc să-și unească viața în cuget și simțire, prin legământul de aur al inelului nunții, care desăvârșește cerul pe pământ, în vederea lucrării și priverii, a nașterii de prunci și împlinirii spirituale în lumina moștenirilor părinților*¹.

Legământul de aur al inelului nunții se rupe pentru foarte mulți tineri ai vremurilor noastre, spre durerea Maicii Domnului și spre exasperarea noastră. De ce se rupe? Cauzele sunt multe și complicate. Le vom sublinia pe cele mai importante.

Principala cauză este *slaba credință* în Dumnezeu și-n învățătura pe care El ne-a lăsat-o în Sfânta Scriptură. Citim în Evanghelia după Matei că, la un moment dat, s-au apropiat de Domnul Hristos fariseii și i-au zis: *Se cuvine, oare, omului să-și lase femeia sa, pentru orice pricină?* (Matei 19, 3). Răspunsul Domnului a fost negativ, argumentându-și poziția pe faptul că Dumnezeu i-a făcut bărbat și femeie și a zis: *Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup... Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă* (Matei 19, 5-6). Venind cu argumentul că Moise a îngăduit divorțul, au primit de la Hristos o replică limpede – Moise a făcut lucrul acesta pentru *învârtoșarea inimilor*, dar de la început nu a fost așa. Și trage concluzia: *Iar eu zic vouă că oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare, și se va însura cu alta, săvârșește adulter; și cine s-a însurat cu cea lăsată săvârșește adulter* (Matei 19, 9).

În majoritatea sentințelor de divorț actuale se spune că cei doi se despart *prin consens*, iar cauzele menționate sunt diverse, dar nu neapărat de gravitatea de a distruge o familie. Părintele Profesor Ilie Moldovan vede printre cauze *libertinajul unui tineret, băieți și fete, care și-au pierdut steaua polară; extinderea prostituției, a practicilor neomalthusianiste și a avorturilor; căsătoria privită din punct de vedere strict individualist, hedonist... Toate aceste practici ruinează familia românească din zilele noastre, din interior, prin trădarea iubirii și a sfințeniei, iar, din exterior, prin însușirea unor modele străine*². Căsătoria, divorțul, recăsătoria, făcute cu multă ușurință pe alte plaiuri, sunt tot mai des întâlnite și la noi.

O altă cauză foarte serioasă este *slaba viață religioasă* a unor familii, ruptura cu supranaturalul.

¹ Ioan Alexandru, *Iubirea de Patrie*, Editura Eminescu, București, 1985, p. 94.

² În vol. *Congresului Internațional Familia și Viața la începutul unui nou mileniu creștin*, București, 25-27 septembrie 2001, p. 152.

DIN SUMAR:

- Casa Boldea din Borlovenii-Vechi și Marea Unire
– ALEXANDRU NEMOIANU.....(p. 3)
- Adormirea Maicii Domnului. Elemenite constitutive ale teme iconografice – MARCEL MUNTEANU.....(p. 3)
- Un mileniu de la mutarea la Domnul a Sfântului Cneaz Vladimir, Luminătorul Rușilor – ARHID. CLAUDIU IOAN GRAMA..(p. 4)
- Faustina Kowalska - "secretarul" milei dumnezeiești
– IEROM. BENEDICT VESA.....(p. 5)
- Zidirea împreună – AUREL SASU.....(p. 5)
- Corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox din Cluj. Agenda anului 2014-2015 – PR. PETRU STANCIU... (p. 6)
- Însoțiri, De dragul frumosului,
la Paris – COSTON NICOLESCU.....(p. 9)

Teologul Dumitru Popescu ține să precizeze că, datorită acestei rupturi dintre natural și supranatural, familia creștină și-a pierdut sensul profund al comuniunii ei spirituale în Hristos și Biserica, pentru a se transforma într-o instituție naturală, care se dezintegrează ușor. Lipsită de suportul ei transcendent, familia a rămas, în lumea secularizată, o entitate autonomă, care socotește că poate exista prin ea însăși, fără ajutorul lui Dumnezeu³.

Mă opresc acum, poate, la cea mai tristă cauză care duce la o viață morală aproximativă și la destrămarea familiilor: plecarea a milioane de tineri, căsătorii sau necăsătorii, la muncă în străinătate. Datorită lipsei locurilor de muncă și salariilor mici, tineri sănătoși și frumoși, în stare de a realiza lucruri extraordinare, pleacă în Italia, în Spania, în Anglia și-n alte țări unde se pot realiza profesional. Lucrul acesta trebuie să ne dea de gândit nouă tuturor și, mai ales, celor ce administrează această țară. Ne doare pe toți, și-n primul rând pe Maica Domnului, faptul că ne împuținăm și îmbătrânim.

Iar pentru cei ce pleacă, situația specială în care se găsesc este cea care îi predispune spre păcat. Unii pleacă singuri, alții cu soțiile, condițiile în care locuiesc sunt precare și toate acestea duc, în multe cazuri, la destrămarea familiilor. Ce să spunem de copiii rămași acasă?... Mai fericiți sunt cei care pleacă cu părinții, sau se nasc acolo, dar, crescând acolo, vor mai reveni vreodată în România? Dar părinții lor?

Noi știm că țelul suprem al căsătoriei este ca soțul și soția să se facă fericiți unul pe altul și să se ajute reciproc să intre în împărăția cerurilor. Prin dragostea lor reciprocă și părtașia vieții, amândoi – împreună cu copiii lor, dacă Dumnezeu le-a dat urmași – sunt chemați a se aduce unul pe altul mai aproape de Hristos și de Maica Domnului.

Și dacă este să vorbim de emigrația românească, de a cărei traume am amintit, vom spune că Sfântul Sinod a decis în anul 2009 ca prima duminică după Adormirea Maicii Domnului să fie *Duminica migranților români*. Și s-a hotărât lucrul acesta pentru că, la sfârșit de august, atât cei ce lucrează în străinătate, cât și studenții obișnuiesc să vină acasă.

Familia este locul *practicării, înainte de toate, a tuturor virtuților, a desăvârșirii morale. Cum ești în familia ta, cum te porți cu cele intime ale tale în gândul și faptele tale controlate de conștiința ta și de ochii celor apropiați ție, te vei purta și cu ceilalți semeni ai tăi*⁴. Iar copiii vin să ne lumineze viața, să ne vestejească vanitățile, să transforme fondul vieții în bucurie și bucuriei îi domolesc asperitățile⁵. Nu în zadar spunea Dostoievski că *ochii unui copil și un cer senin sunt de ajuns să facă viața întregă fericită*.

Plecând de la realitatea actuală, când prea multe case se destramă și prea mulți copiii rămân traumatizați și simt acut suferința despărțirii părinților, ne-am îngăduit să ne gândim și la familiile de odinioară, pe care le admirăm. Excepții pozitive vor fi existând și astăzi, iar redresarea societății nu o vedem altfel decât prin redresarea familiilor.

Oare nu spunea Octavian Goga: *Din casa noastră, unde-n umbră Plâng doinele și râde hora, / Va străluci odată vremii Norocul nost', al tuturor*⁶. Aceste familii, în care mai este frică de Dumnezeu și bunăcuviință, am dori să fie fermentul care să dospească toată societatea omenească.

Sigur că lucrul acesta nu-l vom putea rezolva singuri. De aceea, vă aduc aminte de o situație critică, aproape penibilă, pe care ne-o relatează Sfântul Ioan Evanghelistul în capitolul 2. Era nuntă în Cana Galileii. Maica Domnului era acolo. Și a fost chemat la nuntă și Iisus cu ucenicii Lui. La un moment dat s-a sfârșit vinul. Maica Domnului l-a adus discret la cunoștință Mântuitorului lucrul acesta și a zis celor ce slujeau: *Faceți orice vă va spune* (Ioan 2, 5).

Știm ce s-a întâmplat. Domnul Iisus le-a spus slugilor să umple cu apă șase vase de piatră, puse pentru curățirea iudeilor. Apoi a transformat apa în vin. La intervenția Maicii Sale, Domnul Hristos a făcut prima minune, ajutând o familie tânără.

Credem că Maica Domnului, observând și astăzi situațiile critice în care se găsesc familiile, intervine la Fiul Său. Necazul e că noi n-o prea rugăm să intervină. Și Maica Domnului e îngrijorată și suferă pentru toate familiile care se destramă și pentru toți copiii care simt tragic despărțirea părinților.

Chiar dacă a adormit și a fost luată la cer de către Fiul său, ea nu părăsește această lume necăjită și încercată. Ne încredințăm de acest lucru troparul sărbătorii: *Întru naștere fecioria ai păzit, întru Adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la Viață, fiind Maica Vieții și, cu rugăciunile tale, izbăvești din moarte sufletele noastre*⁷.

³ Ibidem, p. 227.

⁴ Ioan Alexandru, *op.cit.*, p. 94.

⁵ Ibidem, p. 91.

⁶ Octavian Goga, *Poezii*, Editura Luceafărul, Budapesta, 1906, p. 8.

⁷ *Mineiul pe August*, EIBMBOR, București, 2003, p. 176.

“O șansă, o reușită în viitor pentru persoane vulnerabile”

Ana Cășveanu

In perioada 15 octombrie 2014 - 15 octombrie 2015 Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu partenerul Asociația Filantropia Ortodoxă Cluj-Napoca implementează proiectul finanțat din fonduri europene “O șansă, o reușită în viitor pentru persoane vulnerabile”.

Obiectivul general al proiectului vizează dezvoltarea economiei sociale prin înființarea a 2 structuri de economie socială în vederea consolidării antreprenoriatului social și a pieței muncii din mediul rural. În acest sens, proiectul urmărește dezvoltarea a 2 structuri de economie socială și crearea a 13 locuri de muncă în regiunea Nord-Vest, în beneficiul managerilor și a persoanelor vulnerabile vizate de proiect, consolidarea competențelor antreprenoriale pentru 15 lucrători sociali și 2 manageri și dezvoltarea capacității, competențelor, cunoștințelor și stimei de sine pentru 11 persoane din grupurile vulnerabile prin formare profesională și consiliere în vederea creșterii accesului acestora pe piața muncii.

Beneficiarii proiectului sunt: 11 persoane aparținând grupurilor vulnerabile după cum urmează: femei în situații de risc, familii care au mai mult de 2 copii, familii monoparentale, persoane care trăiesc din venit minim garantat, 15 lucrători sociali și 2 manageri ai structurilor de economie socială.

Valoarea totală a finanțării europene este de 1.414.316 lei din care 1.343.600,20 lei reprezintă asistența financiară nerambursabilă.

În cadrul proiectului s-au dezvoltat 2 structuri de economie socială. Prima structura, Tipografia Renașterea, înființată ca structură fără personalitate juridică în cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului în noiembrie 2014, are un număr de 7 angajați (1 manager, 1 responsabil marketing și 5 tipografi). Tipografia asigură servicii de tipar digital și offset pentru Arhiepiscopie și partenerii acesteia, dar și clienților externi.

A doua structură de economie socială a proiectului este Burtăria Artos, înființată ca structură fără personalitate juridică, în subordinea Asociației Filantropia Ortodoxă Cluj-Napoca, scopul acesteia este de a oferi produse de panificație, în special de a asigura nevoia de prescură pentru bisericile din Cluj-Napoca și din împrejurimi.

Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”, Domeniul major de intervenție 6.1 „Dezvoltarea economiei sociale”.

ARHIM. DUMITRU COBZARU

PREDICI

VOL. IV

Arhim. Dumitru Cobzaru, *Predici*, vol. IV, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2015, 304 p.

Clujul a fost, este și va fi o urbe în care eforturile misionare se cer mereu susținute și înnoite. În plan omiletic, el s-a bucurat întotdeauna de predicatori care au reușit să lucreze în inimile auditoriului și să facă roditoare învățăturile Evangheliei.

Între omileții contemporani care fac forturi susținute pentru propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, se numără și părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului. După ce, deja de câțiva ani, a propus cititorilor modele de predici ce pot fi rostite duminica sau la Praznicele Împărătești, de această dată, în cadrul celui de-al patrulea volum de predici ce poartă semnătura dânsului, oferă cuvinte rostite la diferite momente importante din viața omului. Așa se explică împărțirea cărții în cuvinte rostite la Sfânta Taină a Botezului (pp. 15-40), Sfânta Taină a Cununii (pp. 41-112), Taina Maslului (pp. 113-138), Tunderea în monahism (pp. 139-162), înmormântări sau parastase (pp. 163-280), dar și cu alte ocazii (pp. 281-300).

Conținutul, bogat mai degrabă în învățăminte morale și în sfaturi practice decât în texte sofologice și de teologie savantă, este util și formulat pe înțelesul oricărei categorii de lectori, autorul reușind să exprime în cuvinte simple adevăruri fundamentale de credință și să prezinte relevanța lor practică. Lucrarea este, în primul rând importantă pentru familiile celor care, în dureri sau bucurii, au constituit auditoriul prim al acestor cuvinte. Reiterându-le, ei vor retrăi prin intermediul cărții stările de atunci sau își vor aduce aminte, prin intermediul părintelui, de cei dragi plecați dintre ei.

Cuvântul introductiv, intitulat: „O nouă carte de predici – un nou sprijin pentru slujitorii amvonului” (pp. 7-12), este semnat de către părintele profesor universitar Vasile Gordon, un specialist în domeniu, care girează calitatea textului oferit de părintele arhimandrit, insistând asupra caracterului practic al cuvintelor și asupra utilității pe care ar putea să o aibă el pentru preoții tineri: „O analiză atentă a conținutului ne arată, însă, un fapt cert: deși au, în general, un caracter spontan, conjunctural, totodată, o linie simplă și ușor de urmărit, predicile sunt „născute” deloc la întâmplare, ci au în sâmbure, de la caz la caz, fie o învățătură scripturistică, fie o semnificație liturgică, un moment al istoriei Bisericii etc., toate împletindu-se în mod admirabil cu evenimentul concret pentru care s-a făcut slujba ori cu fapte ilustrative ale vieții familiei respective. În marea lor majoritate, cuvântările exprimă frumoase legături duhovnicești dintre părintele autor și cei pentru care au fost rostite, dar și legături strânse de rudenie ori de prietenie apropiată. Apreciem, de aceea, că prioritar, destinatarii acestei cărți sunt tocmai aceia în fața cărora au fost rostite cuvântările și care se regăsesc, pas cu pas, în paginile ei. Acest caracter personalizat nu exclude, însă, în nici un fel, un cerc mai larg de cititori și beneficiari. Ne gândim mai ales la preoții slujitori mai tineri, atât de la parohii, cât și de la mănăstiri, mereu în căutare de modele potrivite pentru diferite slujbe ocazionale pe care le săvârșesc” (pp. 7-8).

Având în vedere frumusețea și utilitatea lucrării, nu putem decât să-l felicităm pe distinsul autor, ajuns la cea de-a cincea operă ce-i poartă semnătura, și să o recomandăm spre lectură, analiză și model, deopotrivă mediului teologic și celui laic.

Ierom. Maxim Morariu

Tableta lunii august

Casa Boldea din Borlovenii-Vechi și Marea Unire

Câteva gânduri

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

Zona Banatului "muntos" a avut o istorie deosebită, având drept caracteristică principală independența, libertatea locuitorilor ei. Din cele mai vechi timpuri, sub conducerea fruntașilor locali, a cnezilor, locuitorii acestei zone au avut rosturi nobiliare, adică libertatea individuală și dreptul de a purta arme. În schimb ei trebuiau să apere zona de năvăliri din afară.

Aceste rosturi s-au perpetuat de-a lungul vremii, în vremea ocupației otomane prin nesupunere, prin "lotrie", iar în vremea stăpânirii habsburgice sub și în sistemul "graniței militare".

Foarte multe dintre amănuntele istorice au fost prezentate în studii, articole, lucrări beletristice (și citez aici pe Ion Marin Almăjan și lucrările lui: "Matusa mea Maria Theresia" și "În afara Gloriei"). Ceea ce aș vrea să amintesc aici sunt câteva amănunte care pot fi ilustrate prin cazul Văii Almăjului și al "casei" Boldea din Borlovenii-Vechi.

După statutele medievale, acești locuitori cu rosturi nobiliare nu aveau nimic de a face cu decorul romantic care însoțește construcțiile imaginare. Acei oameni erau țărani și cel mai adesea țărani săraci. Dar această împrejurare nu îi făcea mai puțin nobili.

Însă circumstanța că erau liberi, că aveau dreptul și voința de a apăra ceea ce era al lor cu arma, la caz de nevoie, faptul că rosturile militare îi purtau în locuri și împrejurări diferite, îi făcea să fie mental pregătiți să accepte și să înfrunte "noul". Ei acceptau "noul" istoric dar rămâneau încrâncenați în rostul lor existențial, în tradiția lor românească și a "locului".

În veacul al XIX-lea această deschidere mentală s-a manifestat prin grija de a da "înainte", și încă mai vărtos prin trimiterea, măcar a unora dintre copii, la "carte".

Așa a fost cazul "casei" Boldea din Borlovenii Vechi. Dascălul Pavel Boldea și-a trimis copiii la școală, și unul dintre ei a dat înainte și a devenit fruntaș în rândul preoțimii militare ortodoxe din armata imperială, cezaro-craiască. Colonelul K.u.K Pavel Boldea a devenit fruntaș, dar în sufletul lui a rămas ceea ce fusese din naștere, un țaran din Borloveni, cu grija pentru frații și rudeniile mai mici, cu grija pentru satul și "țara" lui, Almăjul.

Cazuri ca similare au fost numeroase între Românii banato-ardeleni în veacul al XIX-lea. Oameni care, de la starea de fruntași sătești, au devenit fruntași provinciali, profesioniști care știau să funcționeze în lumea "nouă" și oameni care păstrau intacte valorile morale țărănești. Ei sunt cei care au făcut cu puțință trecerea întregii "românimi" banato-ardelene pe o treaptă nouă a înțelegerii politico-sociale și ei sunt cei care, în esență anonim, au făcut cu puțință Marea Unire din Decembrie 1918.

Nu prin acte "eroice" personale, ci prin statornicia în valoare și tradiție românească moștenită din generație de țaran în generație de țaran, prin valorificarea a mii de ani de "vigoare țărănească".

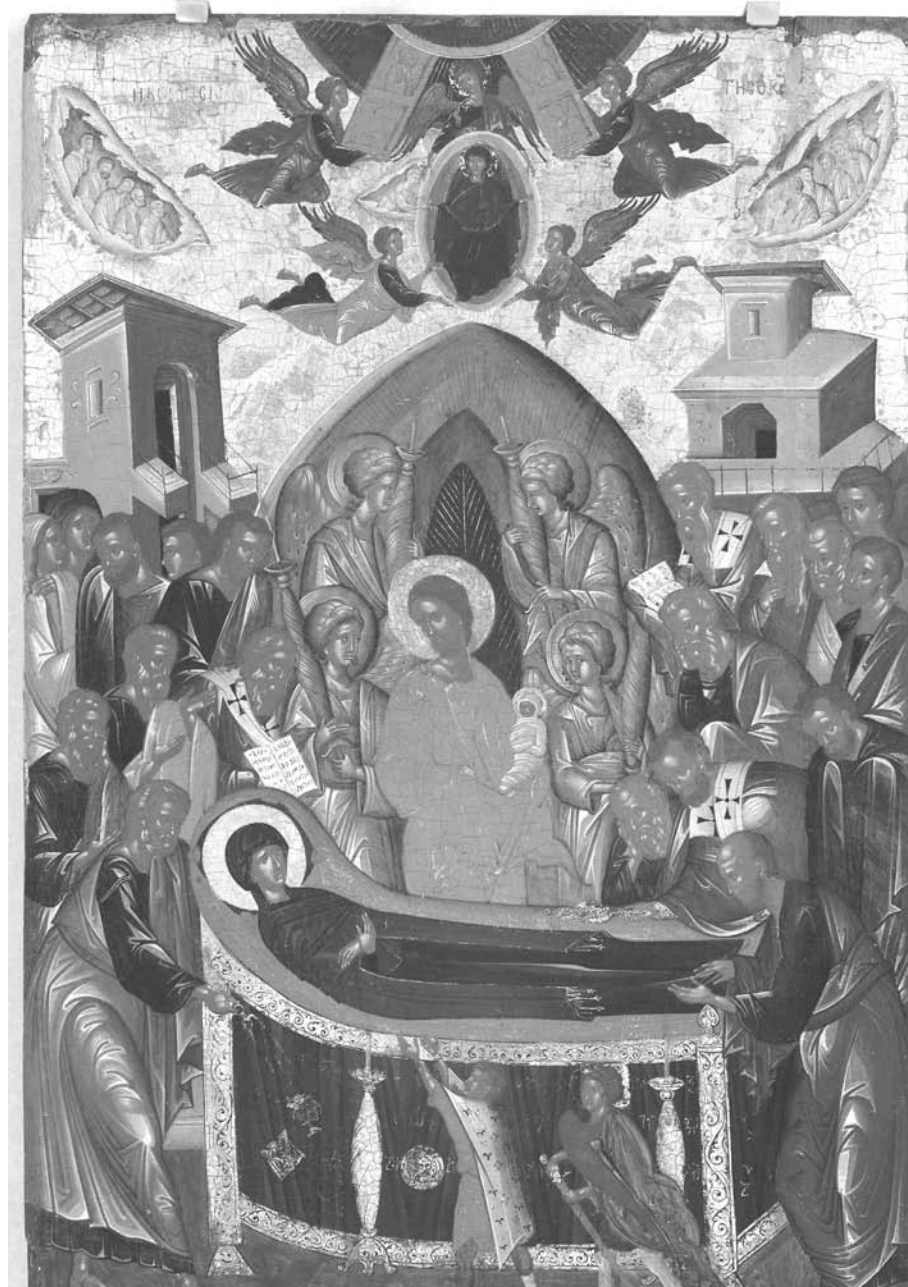
Adormirea Maicii Domnului

Elemente constitutive ale icoanei

Marcel Munteanu

instirea pe care Biserica creștină ortodoxă i-a închinat-o Fecioarei Maria poate fi sintetizată în cuvintele Sfântului Maxim Mărturisitorul: "Ascultați toate neamurile și plecați urechea, locuitori ai pământului. Veniți toți credincioșii și adunați-vă toți prietenii lui Dumnezeu, împărații pământului și toate popoarele, marii și toți judecătorii pământului, băieți și fete, bătrâni și prunci, toată limba și tot sufletul! Vom praznuim, vom cânta și vom preamări - Preasfânta, Preacurata și Preabinecuvântata, pururea Fecioara Maria, cea de pe scaunul Împăratului, mai înalt decât heruvimii și serafimii. Maica lui Hristos, Dumnezeuul nostru, în cetatea lui Dumnezeu întru care a fost proclamată slăvită, aleasă înainte de vecii prin planul cel negrăit lui Dumnezeu, templul Duhului Sfânt, izvorul Apei celei Vie, raiul Pomului Vieții, via înverzită din care s-a ivit Strugurele Nemuririi".

Adormirea Maicii Domnului, tempera pe lemn, școala cretană din sec. XVI

Alături de praznicele împărătești au fost așezate, la loc de mare prețuire, și cele destinate Maicii Domnului. Dintre acestea, Adormirea ei poate fi considerată ca una deosebită între celelalte; de aceea, în timpul anului, creștinii sărbătoresc, am putea spune, de două ori Paștele, primul este în anotimpul primăverii, când praznuim Învierea Domnului - Paștele Mântuitorului, iar în mijlocul verii, la 15 august, sărbătorim cealaltă înviere - Paștele Maicii Domnului.

Evangheliile canonice nu consemnează multe evenimente ori detalii despre viața Fecioarei, cu toate că ea este prezentă alături de Iisus în marile momente ale activității Lui: Nașterea, Fuga în Egipt, Tăierea împrejur, Prezentarea la templu, Minunea din Cana, iar la Crucea Mântuitorului este încredințată Sfântului Apostol Ioan. Fecioara Maria este de asemenea alături de Sfinții Apostoli pe Muntele Măslinilor în momentul Înălțării Domnului la cer.

Tema iconografică a Adormirii Maicii Domnului aparține ciclului marial al morții și slăvirii Fecioarei, chiar dacă ea nu se află descrisă în Sfânta Scriptură, aparține Sfintei Tradiții, fiind

inspirată din evangheliile apocrife. În Biserica răsăriteană este întâlnită sub această denumire începând din veacul al VII-lea.

Textele liturgice au contribuit și ele, ca sursă de inspirație și reprezentare a scenei. În acest sens părintele Ene Braniște citează predica (poemul *omiletic*) arhiepiscopului Ioan al Ierusalimului, din Cazanie, la 15 august². Sfântul Epifanie ne înfățișează în anul 376 sfârșitul și Adormirea Maicii Sfinte.

Scena iconografică surprinde momentul în care Fecioara Maria este întinsă pe pat, înconjurată fiind de apostoli, ierarhi și femei, dându-și sufletul în chipul unui prunc înfășat, care este primit de Iisus.

Erminiile de la Athos, cu precădere în sinteza lui Dionisie din Furna din secolul al XVIII-lea, redau această temă iconografică și modul cum trebuie să fie pictată.

Trei momente distincte figurează tema Adormirii: a) Sosirea Sfinților Apostoli, b) Adormirea Mariei, c) Scena cu evreul ce vrea să răstoarne catafalcul (acest detaliu nu este prezent în toate compozițiile cu acest subiect).

Șase elemente s-ar putea distinge în alcătuirea icoanei Adormirii: Maica Domnului:

Maica Domnului

Chipul ei apare de trei ori în icoana tradițională. Prima dată o observăm pe pat. Cea de-a doua oară se remarcă sub forma unui prunc, înfășat în scutece, la pieptul Mântuitorului și cea de - a treia imagine este în planul superior, când ea este primită în împărăția cerurilor.

Hristos Mântuitor în mandorlă

El apare în spatele Mariei, într-o mandorlă luminoasă, purtând în brațele Sale sufletul Mariei în chip de pruncă.

Apostolii, ierarhii, îngerii și laicii

Apostolii apar la început în jurul catafalcului, iar mai târziu sunt figurați a doua oară, aduși fiind de îngerii pe nori. Chipurile și gesturile lor exprimă o profundă tristețe, ei se află în fața Maicii tuturor creștinilor. La stânga și la dreapta Mariei se evidențiază siluetele celor doi corifei ai credinței, Petru și Pavel. Se consideră că împreună cu ei sunt prezenți și trei ierarhi. În același timp se fac vizibile figurile unor femei tinere ce au însoțit-o pe Fecioară, dimpreună cu alte personaje laice.

Elemente de arhitectură

În fundal se disting două grupuri de clădiri, simetrice ce fac aluzie la momentul și locul precis al funeraliilor Fecioarei.

Jefonias (Iefonias)

În prim-planul icoanei, în fața patului Mariei zărim figura, ierarhic mai mică, a lui Jefonias - un evreu ce a încercat să răstoarne sau să atingă trupul Fecioarei. În dreapta sa, Arhanghelul Mihail, în mișcare puternică, are sabia ridicată, tăindu-i mâinile. În alte versiuni iudeul se dă înapoi, având mâinile uscate³.

Slava Maicii Domnului

În partea superioară a icoanei se identifică din nou Maica Domnului într-o mandorlă cu trei cercuri, simbol al dumnezeirii. Deasupra mandorlei se deschid două porți ale raiului spre a o primi pe Maica Domnului. Ilustrând acest moment, Vladimir Lossky sublinia că slava Fecioarei întâlnește slava Fiului ei, iar adormirea sau moartea, după convingerea intimă a Bisericii, nu putea să nu fie urmată de învierea și înălțarea trupei a Celei Preasfinte⁴.

² Pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica Generală II*, Ed. Episcopia Dunării de Jos, Galați, 2002, p. 213.

³ Egon Sendler, *Icoanele bizantine...*, op. cit., p. 67.

⁴ Vladimir Lossky, *După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*, trad. Anca Manolache, Ed. Humanitas, București, 1998, p. 201.

¹ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Viața Maicii Domnului*, Ed. Deisis, Sibiu, 1998, p. 5.

Împlinirea unui mileniu de la mutarea la Domnul a Sfântului Cneaz Vladimir, Luminătorul Rușilor (1015 – 2015)

(Kiev, 27 – 28 iulie 2015)

Arhid. Claudiu Ioan Grama

Lra anul 958 al primului mileniu creștin. În marea Rusie se naștea Vladimir, unul dintre nepoții Sfintei Împărătesse Olga. Aflăm din Viețile Sfinților că în primii ani ai vieții era un păgân convins, ducând o viață total neconformă cu învățătura creștină, lucru nelepădat nici după ce a ajuns Domn al Kievului și a toată Rusia.

Totuși, din pronia lui Dumnezeu, Cel care schimbă inimi, aflând că în lume sunt și credințe care ar putea fi atractive, își trimite soli să cerceteze. La întoarcere, aceștia îi raportează ceea ce au văzut. Mahomedanii, evreii și creștinii din Roma nu i-au convins. Când însă au început să povestească ce au văzut la Constantinopol s-au luminat la față și au zis plini de entuziasm: „...Nu mai știam dacă suntem în Rai sau pe pământ...Credem că adevărată este credința lor și numai cu acei oameni locuiește Dumnezeul cel adevărat”.

Aflând aceasta, chemă la Kiev o delegație de la Constantinopol, care i-a adus, în dar, o pânză pictată, reprezentând Judecata de Apoi, în care erau așezați cei buni de-a dreapta Mântuitorului, iar cei răi, de-a stânga Sa. Vladimir își propune să ajungă alături de cei drepti și astfel, i-a hotărârea de a se boteza.

După ce se botează Vladimir și cei ai casei sale, poruncește tuturor oamenilor din cetate să se prezinte la Râul Poceriu, un afluent al Niprului unde se botează toți. Acest lucru se întâmplă în anul 988. Urmând exemplul, în timp, întreg poporul rus îmbrățișează credința ortodoxă.

Imediat după botezul său, Vladimir, îngenunchează înaintea icoanei Domnului Hristos și se roagă astfel: „Doamne, Dumnezeule, Cel ce ai făcut cerul și pământul, caută spre poporul Tău cel nou botezat și le dă ca să Te cunoască pe Tine. Întărește-i în dreapta credință și ajută-mi mie asupra văzușilor și nevăzușilor vrăjmași, ca să preamăresc numele Tău cel sfânt în părțile Rusiei”.

Viața i se schimbă total, devine un conducător bun, milostiv, sfărâmă idolii, iar în locul capiștilor idolești ridică biserici Dumnezeului celui adevărat.

Se mută la Domnul în data de 15 iulie 1015, zi care a devenit o naștere a lui în Împărăția lui Dumnezeu.

28/15 iulie 2015. La împlinirea unui mileniu de la acest moment, poporul ucrainean îmbracă haină de sărbătoare. La Kiev sunt organizate ample manifestări dedicate acestui important moment. Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte

Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la invitația Preafericitului Părinte Onufrie, Mitropolitul Kievului și a întregii Ucraine, Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei participă la această sărbătoare, însoțit fiind de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului, de Părintele Nicolae Popescu, preot slujitor în parohia Ciudei, de lângă Cernăuți și de subsemnatul.

Din păcate n-am putut ajunge la debutul manifestărilor, care a avut loc, în ajun, în centrul orașului, cu oficierea unei slujbe de Te-Deum, dar ne-am confruntat cu efectul acesteia. Ambuteiajul format și timpul petrecut în trafic ne-au confirmat ceea ce aflasem deja, anume că, la procesiunea înspre Lavra Peșterilor, au participat peste o sută de mii de oameni.

Am ajuns la slujba Privegherii oficiată în incinta Lavrei, pe un podium special amenajat. Într-adevăr, era multă lume adunată, asistând, în liniște și reculegere, la slujba Vecerniei, Litiei și a Utreniei. La momentul potrivit, în timpul cântării Polieleului, întreg soborul de arhieriei (cca. 70), îmbrăcați în toate veșmintele, purtând pe umeri omoforul mare au săvârșit o procesiune, așezându-se înaintea icoanei Sfântului Vladimir. A fost un moment impresionant.

La sfârșitul slujbei, am avut bucuria duhovnicească de a ne închina la moaștele sfinților ce sunt așezate în Peștera Sfântului Antonie (peste 70 de sfinți cunoscuți și poate alte zeci de sfinți necunoscuți, zăvorâți în chiliile săpate în piatră, așteaptă învierea cea

de obște aici). Este un loc plin de liniște, un loc care te îndeamnă la rugăciune și meditație. Sfinții, așezați în racle parcă îți vorbesc despre Dumnezeu, simți că te îndeamnă să-ți schimbi viața. Fiecare are o poveste pe care să-ți-o spună. Dar cel mai important lucru care ar vrea să ni-l transmită, parcă ar fi următorul: „Am fost oameni ca și voi și-am reușit să ne sfințim viața!” Îndemnul, neauzit, făcut celor ce intră acolo este acesta: „Încercați să ne urmați pilda”.

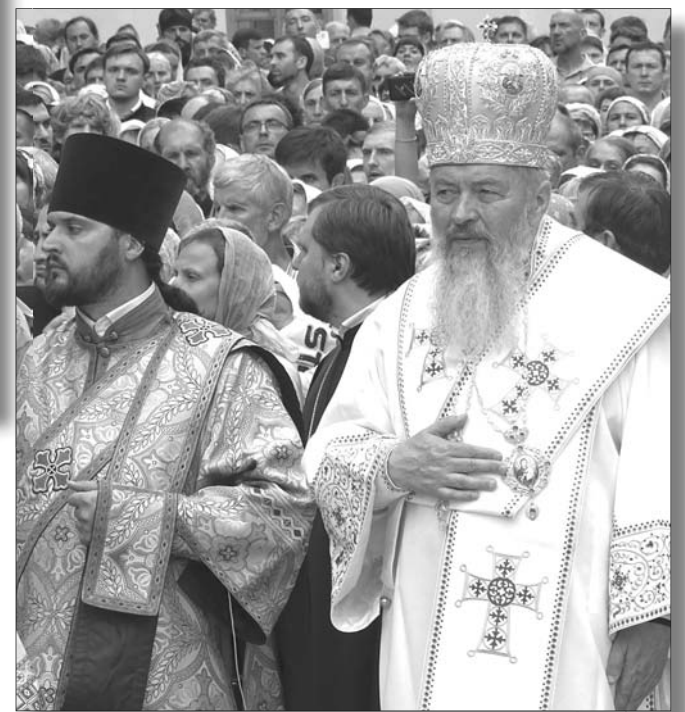
În ziua praznicului, era pregătit ca slujba să aibă loc afa-

ră, pe același podium. Lumea era adunată (am înțeles că unii nici n-au plecat peste noapte, dormind afară, în aer liber), dar din pricina ploii ce a început să cadă, ca o binecuvântare după câteva săptămâni de secetă, organizatorii au decis ca Sfânta Liturghie să fie săvârșită în Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, aflată în imediata apropiere.

Sfânta Liturghie a fost săvârșită de Preafericitul Părinte Onufrie, având în dreapta pe Părintele Mitropolit Andrei, înconjurați de impresionantul sobor de arhieriei, mulțime mare de preoți și diaconi și în prezența zecilor de mii de credincioși care, desigur, n-au putut intra toți în biserică. Cei mai puțin norocoși, au asistat la slujbă în fața bisericii, înfruntând cu stoicism ploaia care cădea neîncetat.

În cuvântul rostit după citirea Sfintei Evanghelii, Preafericitul Părinte Onufrie, a reamintit celor prezenți importanța pe care a avut-o Sfântul Cneaz Vladimir în fericita întoarcere de la păgânism la creștinismul răsăritean a poporului rus și implicit ucrainean, ce a avut loc cu mai bine de un mileniu în urmă.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, a mulțumit Preafericirii Sale pentru invitația făcută, amintind totodată faptul că, între poporul român și cel ucrainean este o strânsă legătură, formată nu de acum, ci din timpuri străvechi. I-a pomenit pe Sfântul Mitropolit Petru Movilă, român de neam, dar care a păstorit la Kiev, punându-și profund amprenta asupra vieții spirituale a Ucrainei la început de secol XVII, pe Sfântul Paisie Velicicovski, ucrainean de neam, dar care a viețuit în Mănăstirea Neamț, punându-și puternic amprenta asupra vieții monahale din România veacului al

XVIII-lea, dar și pe Sfântul Pahomie de la Gledin, originar din județul Bistrița-Năsăud, dar care a viețuit în Lavra Peșterilor din Kiev, la a cărui canonizare festivă, în mica localitate bistri-

țeană, a participat și vrednicul de pomenire mitropolit Vladimir, înaintașul Preafericitului Părinte Onufrie, moment amintit cu multă gingășie de mitropolitul Andrei. În mod public, mitropolitul Andrei a oferit icoana Sfântului Cneaz Vladimir, luminătorul rușilor, pictată în stil bizantin, Preafericitului Mitropolit Onufrie.

Am părăsit Kievul, îndreptându-ne spre Cernăuți, oraș cândva în Bucovina noastră. Aici am vizitat Catedrala Arhiepiscopală, Biserica din Cimitirul Central, ne-am recules preț de câteva clipe la mormântul cărturarului și profesorului de Limba și Literatura Română, Aron Pumnul și bineînțeles că am vizitat, fugitiv însă, și clădirea Universității, cândva Palat Mitropolitan, cu clădirea vestitei Facultăți de

Teologie și cu impunătoarea biserică, toate înșirate ca o minunată salbă de mărgăritare, respectându-se un plan arhitectural aparte.

Astfel s-a încheiat vizita frățească pe care Părintele Mitropolit Andrei și delegația ce l-a însoțit a făcut-o în biserică soră a Ucrainei, vizită prilejuită de împlinirea unui mileniu de la mutarea la Domnul a celui ce a întors radical destinul rușilor înspre credința creștină de rit bizantin, Sfântul Cneaz Vladimir.

Faustina Kowalska – „secretarul” milei dumnezeiești

Ierom. Benedict Vesa

Ln jurnalul său spiritual Faustina Kowalska scria lucrul următor: „Iisuse al meu, fiecare dintre sfinți reflectă una dintre virtuțile Tale; eu îmi doresc să oglindesc inima Ta plină de milă. Îmi doresc să o laud. Fă ca inima Ta, Iisuse, să se imprime în inima și în sufletul meu ca o pecete, și aceasta să fie semnul meu pentru viața de acum și cea viitoare”¹. Semnul despre care vorbea l-a și primit și întreaga sa viață s-a derulat între contemplarea dragostei dumnezeiești și manifestarea milei lui Hristos către frații Săi prea mici.

Se naște în ziua de 25 august 1905, în orașul Glogowiec din Polonia, într-o familie de condiție modestă, al treilea copil din cei zece. Va primi numele de botez Elena în biserica din Swinice Warckie. Din pruncie simte atracție față de rugăciune și o sensibilitate deosebită față de slujirea celor în dificultăți. Un moment de referință din itinerariul său biografic a fost primirea împărtășaniei la vârsta de nouă ani, când, așa cum va spune mai târziu, a primit vizita „Oaspetelui divin”, care a rămas acolo pentru totdeauna.

La vârsta de 16 ani, din pricina stării de sărăcie, este nevoită să părăsească căminul părintesc și să lucreze la casele celor înstăriți, pentru a se întreține pe sine și familia sa. Pe 1 august 1925, când împlinea vârsta de 20 de ani, intră, nu întâmplător, în mănăstirea închinată Fecioarei Maria a Milei, a cărei regulă de viațuire va reflecta principiul său de viață și mandatul de care se va simți condusă mai târziu – va deveni „secretarul” milei dumnezeiești. Acolo primește numele Maria Faustina. Va petrece în slujire și obediență ca bucătar, portar sau grădinar în această comunitate peste 13 ani, în Cracovia, Plock și Vilnius. Prioritățile sale spirituale s-au concentrat pe două direcții – manifestarea unei evlavii speciale față de Maica Domnului a milei divine și participarea deplină și conștientă la viața liturgică a mănăstirii.

În tot acest răstimp, se bucură de mari daruri din partea lui Dumnezeu, ca rezultat al smereniei de care dădea dovadă și de încrederea fiască pe care o manifesta față de Hristos. Resimte deplin comuniunea cu Hristos, îngerii și sfinții Săi, și solidaritatea cu cei în suferință. Cu o luciditate duhovnicească remarcabilă, mărturisește limpede primatul unirii cu Hristos, dincolo de practicile ascetice, urmate de diverse daruri spirituale. Va scrie în jurnalul său lucru următor: „Nici revelațiile, nici extazul, sau darurile oferite unui suflet nu îl fac pe acesta desăvârșit, ci, mai degrabă, unirea intimă a sufletului cu Dumnezeu. Aceste daruri sunt doar ornamente ale sufletului, dar nu constituie esența lui, nici desăvârșirea. Sfințenia mea și desăvârșirea constau în unirea intimă a voinței mele cu cea a lui Dumnezeu (n. 1107).

Spiritualitatea sa este de la un capăt la altul hristocentrică, cu un accent deosebit pe chenoza lui Hristos și, în consecință, dorința de a-l imita și a-L oglindi în viața personală. La un moment dat, Hristos i se arată într-o vedere minunată sub chipul unui sărac umil, confirmându-i vocația sa contemplativă și caritativă în drumul către desăvârșirea evanghelică. În octombrie 1936, în același jurnal, în duhul tradiției monahale vechi, va exprima legătura dintre Hristos cel smerit și slujirea aproapelui, manifestată atât la nivelul milei teologice atotcuprinzătoare, cât și a milostivirii practice, în slujba celor în nevoie: „În timpul Liturghiei, am primit o așa ardoare interioară a dragostei lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor celorlalți, încât nu reușesc să o exprim. Simt că sunt numai foc, care va lupta împotriva oricărui rău prin arma milei. Ard de dorința de a mântui sufletele... Îmi doresc ca fiecare suflet să se bucure de mila lui Dumnezeu,

pentru ca fiecare să experimenteze efectele acestei mile. Sfinții din cer adoră mila divină” (n. 745-746). Iar mila divină se manifestă în trei nivele: prin acte de milostenie, prin cuvânt și, mai ales, prin rugăciune, care depășește spațiul fizic (n. 163).

Sunt două elemente de observat în regula vieții sale spirituale – o cale ascetică și chenoică pe urmele lui Hristos, dublată de o trăire deplină încrezătoare în ajutorul lui Hristos. Este ceea ce numim credința „filiației duhovnicești”. Se simte mesagerul, „secretarul”, unei astfel de imagini a lui Dumnezeu în lume (n. 1558) și, de altfel, jurnalul său se naște într-un astfel de context: „Secretar al tainei lui Hristos celei mai profunde – sarcina ta este aceea de a face cunoscută mila dumnezeiască spre folosul tuturor celor ce vor citi aceste rânduri și vor avea curajul să se apropie de El” (n. 1693).

Misiunea sa a fost sintetizată în trei direcții majore: mai întâi aceea de a reaminti lumii adevărul Sfintei Scripturi despre imaginea unui Dumnezeu milostiv care-și dăruiește gratuit și cu mărînimie dragostea Sa lumii întregi. În consecință, cea de-a doua direcție vizează exprimarea unei evlavii speciale vizavi de formele concrete ale milei divine față de lume, manifestate în rugăciuni și mijlociri speciale. Și, în al treilea rând, transformarea acestei căi duhovnicești în principiu misionar, în lumea contemporană, cu o atenție deosebită față de cei în situații dificile.

Ceea ce impresionează nu este caracterul exterior, fastuos, vizibil al vieții sale spirituale, ci tocmai discreția cu care a trăit taina hristică în viața zilnică, în tăcere, fără nimic spectaculos și totuși la nivel excepțional. A făcut dintr-o viață aparent banală, monotonă și insignifiantă o șansă de întâlnire cu Hristos, Cel care le înnoiește pe toate. Într-o lume în care, lipsind ineditul, spectaculosul, exotical, nimic nu ne mai însuflețește, Faustina Kowalska îi arată omului actual că, printr-o viziune spirituală asupra lumii, dublată de o viață liturgică angajată, omul poate să transforme evenimentele banale în „întâmplări” fericite, șanse de întâlnire cu Hristos, arhitectul însuși a unei vieți depline, fericite, în contactul nostru zilnic cu cei de lângă noi.

Sora Maria Faustina va trece la Domnul la doar 33 de ani, în ziua de 5 octombrie 1938, la Cracovia, în urma unor suferințe dure roase provocate de tuberculoză. În anul 1992 va fi beatificată de către Biserica Apuseană, iar opt ani mai târziu canonizată.

În memoria spiritualității contemporane a rămas ca misionar al milei dumnezeiești, atitudine generată de o maturitate duhovnicească confirmată de întâlnirea sa profundă cu Domnul. Testamentul pe care ni-l lasă este sintetizat într-o rugăciune ce poate fi considerată un program de viață zilnic: „Îmi doresc să fiu deplin transformată în mila Ta și să fiu oglinda Ta vie, Doamne. Însușirile Tale de căpătâi, mila Ta cea mare, să treacă prin inima și sufletul meu către aproapele meu. Ajută-mă, Doamne, ca ochii mei să fie plini de milă, astfel încât să nu fiu suspicios niciodată și să nu judec după aparențe, ci să caut ceea ce este frumos în sufletul aproapelui meu și să-i vin în ajutor; ajută-mă, Doamne, ca urechile mele să fie pline de milă, ca să pot fi atent la nevoile aproapelui meu și să nu fiu indiferent la durerile și gemetele lui; ajută-mă, Doamne, ca limba mea să fie plină de milă, ca niciodată să nu vorbesc rău despre aproapele, ci să am un cuvânt de mângâiere și iertare pentru toți; ajută-mă, Doamne, ca mâinile mele să fie pline de milă și de fapte bune, ca astfel să fac doar bine aproapelui meu și să iau asupra mea cele mai dificile sarcini; ajută-mă, Doamne, ca picioarele mele să fie pline de milă, astfel ca eu să mă grăbesc să-l susțin pe aproapele meu, învingându-mi propriile oboseli și greutăți. Odihna mea adevărată este slujirea aproapelui meu; ajută-mă, Doamne, ca inima mea să fie plină de milă, ca eu să pot simți suferințele aproapelui meu... Mă voi închide în inima preamilostivă a lui Iisus. Mila Ta, Doamne, să se odihnească peste mine” (n. 163).

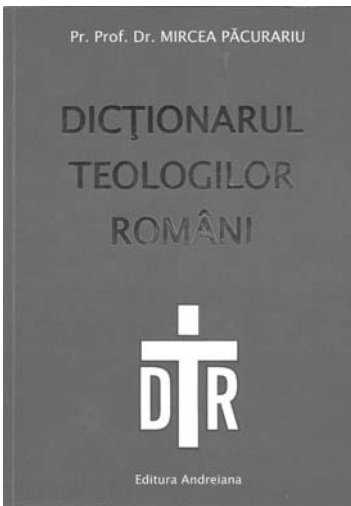
Breviter

Zidirea împreună

Aurel Sasu

La ultima întâlnire (începutul lui iulie), înainte să plec în SUA, PS Vasile Someșanul mi-a dăruit o carte (Sfântul Simeon Noul Teolog, *Omul cel întâi-zidit*, traducere în limba română de Laura Mărcean, București, 2015). Am citit-o pe fragmente, în aeroportul din Cluj, apoi cel din München, încheind lectura undeva deasupra Atlanticului, singur contemporan cu veșnicia lumii și cu Dumnezeu. Și ce poate fi mai folositor decât să-ți prisosească, în singurătatea unui zbor de atâtea ore, bunătațile de gând și de cuvânt ale unui înțelept. Volumul cuprinde șapte omilii dedicate păcatului strămoșesc (adamic), spus altfel, omului dezbrăcat de veșmântul nemuririi („Sunt gol și m-am ascuns” – Facerea 3, 10). Așa se întâmplă că istoria se împarte în două mari perioade de timp: cea a trăirii în ascultare, starea fericită, dumnezeiască a omului desfătat în slavă, neprihănit, neștiutor de lege și cea de după neascultare, a omului orb, disprețuitor, „ieșit din minte”, împătimit în rele, rob al necugetării sale. Dar același om va deveni din nou lumina lui Dumnezeu prin „harul lui Iisus Hristos”. Prin întrupare și Înviere, Hristos se „închipuie” în noi, își lasă amprenta lui de fericire, bunătate, smerenie, dreptate, blândețe și stare duhovnicească, refăcând, cu alte cuvinte, asemănarea, desăvârșirea cu Cel care ne-a creat. Prin patimile și Învierea lui, Hristos ne învață din nou cât de importantă este ascultarea în iubirea lui Dumnezeu și de Dumnezeu. Important pentru contemporani, zice Sfântul Simeon Noul Teolog, e că am moștenit păcatul, nu și circumstanțele lui. Niciun șarpe nu ne îndeamnă astăzi să mâncăm din fructul arborelui cunoștinței binelui și răului. Adică al iubirii de Dumnezeu și al neascultării (Sfântul Ioan Gură de Aur). Ne îndemnăm singuri prin refuzul de a ne închina Crucii mântuitoare, arhetipul pomului paradisiac. În fapt, omul n-a căzut doar în păcat, a căzut din adevăr, rămânând captiv păcatului până când Adevărul a venit din nou în lume. Cu precizarea că Hristos n-a venit numai pentru cei păcătoși, ci și pentru curați cu inima supuși, la rândul lor, păcatului (morții în trup!). Reintrăm prin Iisus Hristos din nou în lumina harului dumnezeiesc. Dar lumina este foc și focul suntem noi înșine. Dacă Adam s-ar fi pocăit în acel ceas de cenușă, ar fi fost iertat și reprimat, cu siguranță, în același rai al grădinii dinspre răsărit. N-a făcut-o, și cei ce i-am urmat am continuat să păcătuim după asemănarea greșelii lui, până la împăcarea cu Dumnezeu prin moartea și Învierea Fiului Său. Când omul cel întâi-zidit a fost scos din iad și pus de-a dreapta Lui. O mai mare dovadă că temeiul nemuririi este și va rămâne dragostea? Nici că se poate!

¹ Diario. *La misericordia divina nella mia anima*, Vatican, 2004, n. 1242.

Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, ediția a III-a, revizuită și adăugită, Editura Andreiana, Sibiu, 2014, 723 p.

La sfârșitul anului trecut, Editura Andreiana a Mitropoliei Ardealului a publicat ediția a 3-a a mării lucrări de sinteză a teologiei românești, *Dicționarul teologilor români*, alcătuit de părintele academician

Mircea Păcurariu, binecunoscut studenților teologi, preoților și istoricilor din țară și chiar de peste hotare, mai ales datorită monumentalei lucrări de *Istorie a Bisericii Ortodoxe Române* în trei volume, publicate, de asemenea, în trei ediții. Reapărută pe piața de carte românească într-o variantă mult îmbunătățită în anul omagial al „misiunii parohiei și mănăstirii astăzi, al Sfântului Ioan Gură de Aur și al Marilor păstori de suflete din Eparhii”, volumul contribuie în mod decisiv la redescoperirea și cunoașterea biobibliografiei a 899 de teologi, ierarhi, profesori de teologie, copiiști de manuscrise, meșteri tipografi din vechea cultură românească, traducători din literatura patristică, modernă și contemporană, preoți, folcloriști, compozitori, poeți, prozatori, ziariști, arheologi și istorici, din perioada daco-romană până astăzi, din toate zonele locuite de români.

Inițiativa autorului și produsul tipografic al editurii sunt, așadar, salutare și binevenite, reprezentând un real progres față de edițiile precedente, publicate în anii 1996 și 2002 la Editura Enciclopedică din București, deoarece reprezintă, pe de o parte, un instrument de lucru indispensabil pentru orice student teolog, masterand, doctorand, cercetător, preot, istoric sau profesor de teologie, iar pe de altă parte constituie, alături de *Enciclopedia Ortodoxiei Românești*, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* în trei volume și *Istoria Monahismului Românesc*, „cea mai pertinentă carte de vizită a Ortodoxiei românești în care află sprijin oricine este interesat de vreun aspect ce se dorește a fi cercetat”, după cum menționează pe bună dreptate IPS părinte arhiepiscop și mitropolit Laurențiu Streza în prefața prezentei ediții.

Fără-ndoială și această a treia ediție se va bucura de același real interes și succes în rândurile clerului și mediului cultural românesc, iar dacă prima ediție i-a deschis autorului calea de acces în cel mai înalt for cultural al țării, Academia Română, prezenta ediție îi va aduce octogenarului părinte, alături de împlinirea sufletească a încă unei cărți ieșite de sub tipar, recunoștința tinerilor teologi aflați la început de drum sau a cercetătorilor situați pe diferite trepte ale parcursului lor academic, deoarece posibilitatea răsfoirii unui asemenea volum, descoperirea personalităților luminoase ale culturii eclesiale românești, identificarea trimiterilor bibliografice relevante și indispensabile, dacă nu chiar exhaustive, în inițierea, conturarea ori ducerea la bun sfârșit a unor căutări, cercetări și studii nu este dat de la sine înțeles, ci rodul unei munci uriașe de ani de documentare, chiar dacă astăzi în epoca internetului și a enciclopediilor electronice acest lucru poate fi atât de facil.

Folosindu-mă la rândul meu de precedentele ediții ale *Dicționarului teologilor români* am considerat necesară semnalarea republicării acestuia într-o ediție nouă, revizuită și adăugită, un demers deopotrivă necesar din punct de vedere cultural-teologic și un pios semn de recunoștință față de persoana venerabilă a celui mai mare slujitor în viață al catedrei de istorie a Bisericii Ortodoxe Române, supranumit pe drept cuvânt „dascăl și magistrul” al istoriei eclesiei românești. Și pentru că acum în miez de vară părintele Mircea Păcurariu și-a serbat ziua de naștere, adăugând căruntețelor precucerniciei sale încă o rază de la sfârșitul lunii lui cuprător, îi doresc sănătate, iar „neobositul act al cercetării” pe care l-a dovedit din nou prin republicarea acestui impresionant dicționar să se împlinească și în alte titluri istoriografice valoroase.

Mircea – Gheorghe Abrudan

Corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox din Cluj. Agenda anului școlar 2014–2015

Pr. prof. dr. Petru Stanciu

Corul Seminarului este cartea de vizită a Școlii Teologice și instrumentul prin care se promovează Instituția de Învățământ. Dacă Istoria este cea mai frumoasă poveste, Corul este formația care exprimă cea mai frumoasă cântare. Din palmaresul acestei formații – care se schimbă de la un an la altul – nu lipsesc premiile I, II și III la toate etapele: județeană, zonală și județeană pe perioada ultimilor 25 de ani. Au lipsit până în acest an două premii pe care Corul și Dirijorul le-au obținut la Etapa Națională Corală de la Oradea: Premiul Special pentru cor și Diplomă de Excelență pentru dirijor. Datorită acestui fapt îi felicit pe coriști și le doresc mult succes în continuare.

15 IX – Participă la Te Deum cu ocazia începerii anului școlar, oficiat de IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în Catedrala Mitropolitană;

21 XI – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană;

28 XI – Susține un recital coral cu ocazia Zilei Naționale a României la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”, sala Ioan Mușlea

7 XII – Concert de colinde în Catedrala Mitropolitană;

9 XII – Recital de colinde în cadrul Concertului Caritabil „Sfântul Onufrie” la Casa Universitarilor

10 XII – Recital de colinde la Liceul „Mihai Eminescu”;

11 XII – Recital de colinde la Spitalul Județean Cluj

12 XII – Susține concert caritativ de colinde pentru copiii cu sindromul Down la Cinematograful Mărăști; Dirijorul Corului Preot prof. dr. Petru Stanciu i se acordă Diplomă de Merit din partea Președintelui „Asociației Down – Centrul Educațional Raluca”, Preot Ioan Avram;

12 XII Recital Colinde - Aeroportul Internațional Cluj-Napoca

15 XII - Concert Ecumenic de Colinde, Ediția a XXI-a, susținut împreună cu Liceul Reformat în prezența IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a Excelenței Sale, Pápp Geza, episcop reformat, în Catedrala Bisericii Reformate;

17 XII – Recital de Colinde la „Asociația Handicapaților Motor” în Sala Nicolae Ivan; (h 16:00)

18 XII – „Cu Colinda” la Inspectoratul Județean Cluj;

18 XII – Recital Coral la Liceul Pedagogic „Gheorghe Lazăr” din Cluj-Napoca (parteneriat)

30 I – Dă răspunsurile la Sfânta Liturghie alături de Corul Facultății de Teologie în Catedrala Mitropolitană;

6 III – Locul I la Olimpiada Națională Corală, faza județeană la Liceul de muzică „Sigismund Toduță” din Cluj-Napoca;

28 III – Locul I la Olimpiada Națională Corală, faza zonală la Liceul de muzică „Sigismund Toduță” din Cluj-Napoca;

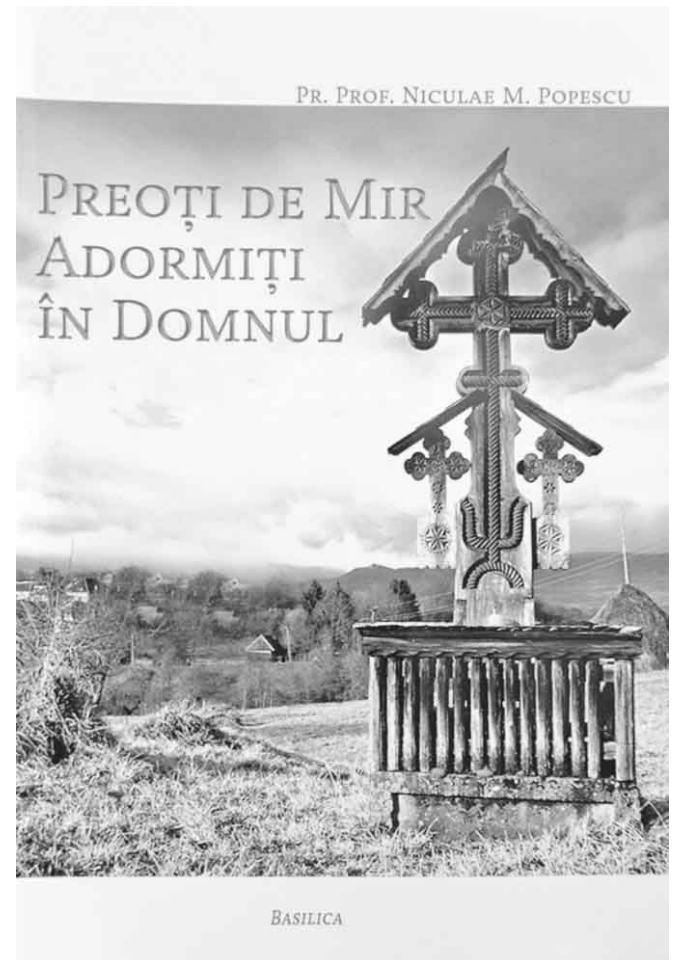
29 IV – Susține concert coral împreună cu formațiile corale calificate la faza națională de la Oradea, eveniment organizat de Inspectoratul Școlar Județean Cluj la Liceul „Samuel Brassai”;

7-9 V – Participă la Olimpiada Națională Corală, de la Oradea și obține Premiul Special pentru cor și Diplomă de Excelență pentru dirijorul Petru Stanciu;

28 V – Susține un recital Coral cu ocazia cursului festiv al clasei a XII-a;

31 V – la parte la Procesiunea de Rusalii oficiată de IPS Andrei – Arhiepiscop și Mitropolit;

15 VI – Susține un program coral în cadrul Momentului Comemorativ „Mihai Eminescu”, în fața Teatrului Național, în prezența IPS Andrei – Arhiepiscop și Mitropolit;

Pr. prof. Nicolae M. Popescu, *Preoți de mir adormiți în Domnul*, Editura Christiana 2015.

În anul 1942 preotul prof. acad. Nicolae M. Popescu (1881-1963) închina o carte memorabilă și extrem de valoroasă, memoriei celor mulți și slujitori ai altarului, bieți ostenitori ai neamului nostru ce și-au adăugat jugului nemilos al vremii, jugul lui Hristos.

Reeditată în 2002 la Editura Christiana, în acest an, dedicat misiunii parohiei și mănăstirii, precum și marilor păstori de suflete din eparhii – s-a publicat pentru a treia oară această lucrare: „Preoți de mir adormiți în Domnul”. De absolută nevoie în biblioteca unui preot sau student teolog!

Cartea are menirea de a elogia și comemora pe acei slujitori dăruți Bisericii și neamului nostru. În semn de recunoștință față de preoți, prof. Nic. M. Popescu a așternut pe hârtie după o îndelungată cercetare, frânturi din viețile lor, pentru a-i scoate din uitare. Sunt 32 de portrete, începând cu preotul Montanus și soția Maxima, înecați în râul Sava la anul 304.

Autorul arată de la început meritele incontestabile ale preoțimii românești, mereu alături de popor: - îmbrăcămintea aceeași cu a țărănilor; - munca, cot la cot cu țărăni; - durerea, aceeași pentru toți: „în bocetul sătenței la mormântul soțului sau al fiului s-a amestecat de atâtea ori lacrima curată a preotului văduv, cu copii de crescut sau cu fii duși în patru scânduri; el nu-i cuc în sat”; - cronică satului se datorează în mare parte preotului; - colinde create de preoți; - școlile erau susținute de preoți.

De aceea, „sat fără popă nu se poate închipui”. Căci „au fost vremuri când au lipsit vlădici din scaunele lor, când de sinoade, de consistorii și de protopopi nu era vorba, când despre „școli de preoție” nu se pomenea. Dar n-au fost niciodată de când se ține minte, vremuri în care satul să nu-și aibă preotul lui; numai legiuitorii din 1893 au crezut că un preot poate păstori mai multe sate!”.

În paginile cărții se regăsesc episoade din istoria poporului român. E amintit diaconul Coresi, „ctitor al limbii românești”; diaconul Mihail din Târgoviște (1650); popa Tunsu (Ioan Piuriu din Sadu Sibiului, +1782), aprig dușman al uniatismului dezbinător; pictorul de biserică pr. Vasile Damian (+1915); pr. Ștefan Ionescu-Cazacu, căzut eroic la Mărășești, 1917. Neuitată este vitejia preotului Lupu Șandru din Borșa Maramureșului care a nimicit hoardele de tătari (1717). Atât de cruntă a fost înfrângerea încât „de atunci picior de tătar n-a mai călcat prin Maramureș, de atunci Stâmtura Borșii se numește și Strâmtura Tătarilor”.

Figura luminoasă și mișcătoare a preotului „cel bătrân” întregeste cartea. Cum ar trebui preotul să se pregătească pentru Sf. Liturghie? Răspunsul îl vom găsi citind paginile de geniu ale acestei mirifice cărți, în dulcea limbă românească.

Preotul prof. Nicolae M. Popescu rămâne el însuși „un iscusit slujitor al altarului”, care făcea din slujbele sale „momente de înălțare sufletească”, cum l-a evocat în acest volum pr. prof. Nicolae Șerbănescu.

Unică în literatura teologică românească, opera autorului se cere a fi continuată de alte volume și cunoscută de preoți și iubitorii de istorie a neamului românesc.

Pr. Fabian Seiche

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (iulie 2015)

Dacian But Căpușan

Între 30 iunie și 3 iulie 2015 s-au desfășurat examenul de finalizare a studiilor. În urma probei scrise și a susținerii tezelor de licență au fost declarați licențiați în teologie 58 de absolvenți ai specializării Teologie ortodoxă pastorală, 13 ai specializării Teologie ortodoxă didactică, 3 ai specializării Teologie ortodoxă asistență socială și 13 ai specializării Artă sacră. De asemenea, prin susținerea disertațiilor au încheiat studiile ciclului de Master 46 de absolvenți ai programelor de studii la acest nivel. Vineri 3 iulie, toți absolvenții au depus jurământul de credință față de Biserica Ortodoxă, în capela Facultății cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” din incinta Campusului teologic Nicolae Ivan. Momentul solemn s-a desfășurat în prezența corpului profesoral al școlii și a ÎPS Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei, care a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură.

În perioada 30 iunie-11 iulie 2015 s-au desfășurat, la facultate, Cursurile pastorale și de îndrumare misionară a clerului, seria 100: definitivativ și gradul II. Au participat 46 de preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, Episcopia Sălajului și Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.

În data de 6 iulie 2015 a avut loc colocviul pentru obținerea gradului profesional I. Au participat 40 de clerici din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, Episcopia Sălajului și Vicariatul Ortodox Ucrainean.

Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie a participat, joi 2 iulie 2015, cu referatul: *Personalismul în bioetică. Specific, limite, șanse*, la Workshop-ul „Religie, antropologie, bioetică. Contribuția latinătății în context global, Sibiu – Capitală Universitară Europeană”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din cadrul Universității „Lucian Blaga”.

Arhim. conf. univ. dr. Teofil Tia a participat, joi 2 iulie 2015, în numele Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca împreună cu Pr. prof. univ. dr. Vasile Gordon, la examenul de ocupare a postului de conferențiar la disciplina: *Cateheza adulților* de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Postul a fost ocupat de către Pr. lect. univ. dr. Dan Sandu.

Marți, 7 iulie 2015 a fost inaugurat, în orașul Sângeorz-Băi din Județul Bistrița-Năsăud, Centrul Misionar de Tineret „Preot Prof. Ioan Bunea”, în prezența ÎPS Andrei Andreicuț, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, PS Petroniu, Episcopul Sălajului, PS Vasile Someșanul, Episcopul vicar al Vadului, Feleacului și Clujului și PS Iustin Sigheteanul, Arhieru vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Tot acum, la împlinirea a 25 de ani de la trecerea la cele veșnice, a avut loc lansarea unui volum memorial dedicat Părintelui Ioan Bunea, fost lector de limba greacă la Institutul Teologic Universitar din Cluj (1948-1952), care a suferit o detenție de mai mulți ani în închisorile comuniste (1959-1964) pentru că, împreună cu Pr. prof. univ. dr. Liviu Galaction Munteanu, fostul rector al Institutului, a întocmit o programă de predare a Religiei în școală.

La manifestări au participat Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta și Ierom. asist. univ. dr. Benedict Vesa.

Academia Teologică a Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, județul Brașov, a găzduit în perioada 20-26 iulie, cea de-a XVII-a ediție a Forumului „Tinerete și speranță”, cu tema: *Despre valori*, organizat de Asociația Ortodoxă pentru o Lume Nouă (AOLN). Printre cei 80 de participanți din țară s-au numărat și studenții ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

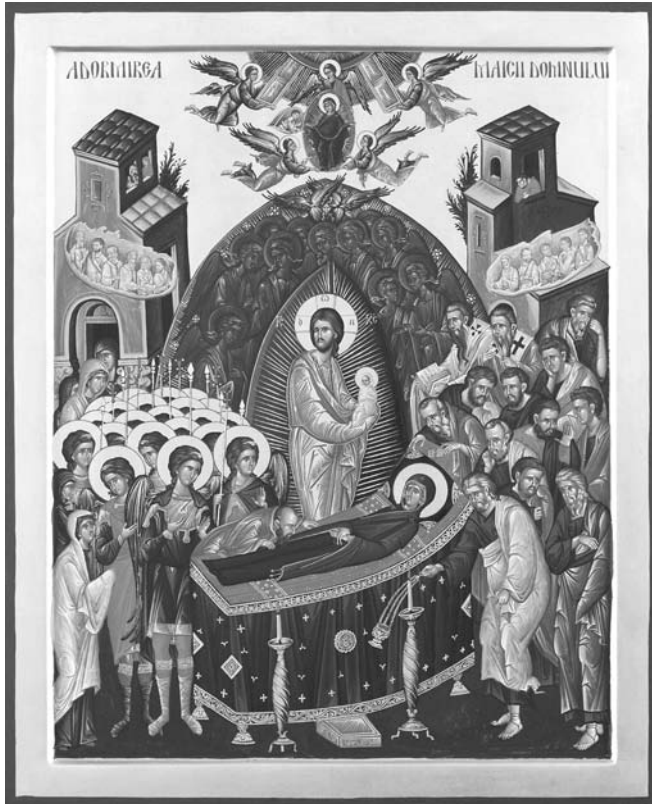
În perioada 15-29 iulie 2015 s-a desfășurat examenul de admitere la Facultatea de Teologie Ortodoxă, nivel licență și master.

Între 15 și 18 iulie a avut loc înscrierea candidaților, în ziua de 21 iulie examenul psihologic și proba de aptitudini muzicale (pentru candidații la specializarea Teologie pastorală), interviu din Învățătura de credință ortodoxă (pentru specializările Teologie didactică și Teologie asistență socială și pentru candidații absolvenți ai unei facultăți), iar în 22 iulie probele

specifice: proba scrisă la Teologie Fundamentală și Dogmatică cu fundamentare biblică (Teologie pastorală) și proba practică de desen și culoare (Artă sacră).

Pentru admiterea la studiile de master, la fiecare dintre cele șase specializări (Doctrină și hermeneutică creștin ortodoxă, Ortodoxie românească și viață liturgică, Pastorație și duhovnicie, Artă Sacră – Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale, Bioetică – Morală, etică și deontologie și Consiliere pastorală și asistență psihosocială) evaluarea candidaților s-a făcut pe baza unui proiect de cercetare.

Pentru a doua sesiune de admitere, din perioada 7-17 septembrie 2015 sunt, de asemenea, scoase la concurs locuri la toate specializările, nivel licență și master. Tot în luna septembrie se va desfășura examenul de admitere la Școala doctorală de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” din cadrul Facultății. Informații detaliate despre aceste examene pot fi obținute accesând pagina de internet a Facultății: ot.ubbcluj.ro.

Adormirea Maicii Domnului. Icoană contemporană.
Autor: Călin Vădan

Profesorul Anton Domide și renașterea Ortodoxiei în Sângeorz-Băi

Alexandru Dărăban

Profesorul Anton Domide s-a născut în comuna Șanț (azi în județul Bistrița-Năsăud) la data de 18 decembrie 1880.

Ca toți copiii de descendenți de grăniceri, a urmat, mai întâi, la școala primară din sat și, apoi, la norma din Năsăud, după care a trecut la Gimnaziul superior fundațional, parcurgând clasele I-IV, fiind un elev bun la învățătură. Probabil, mijloacele materiale modeste au decis etapa următoare pentru fiul de țărani ca să ajungă la Preparandia de stat maghiară din Deva care acorda burse numeroase pentru atragerea românilor și sașilor în capcana maghiarizării. Părăsește Ardealul pentru a se duce la Pesta la „Pedagogia Superioară”, cea mai mare școală la care putea aspira un absolvent de preparandie. Studiile superioare au durat trei ani. A ajuns la Preparandia română greco-catolică din Gherla unde a predat matematica, fizica, chimia, științele naturale, geografia și astronomia. Prin 1908, în urma unei așa-zise fapte irevențioase la adresa vlădiciei (după unii că era prea elegant), a fost mutat la un liceu foarte îndepărtat din Ungaria. Acolo l-au aflat evenimentele din anul 1918 din Transilvania. S-a întors grabnic la Cluj unde a funcționat ca profesor și funcții de conducere la mai multe școli din Cluj, având și alte activități profesionale și obștești¹.

¹ Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva – vol. VII, Memoria culturii*, Editura Virtus Romana Rediviva, Cluj-Napoca, 1993, pp. 334-338.

Din această poziție îl găsim implicat și în probleme ortodoxiei de pe Valea Rodnei, din perioada interbelică, cu centrul său de renaștere Sângeorgiul Român, apoi Sângeorz-Băi.

Lupta pentru renașterea ortodoxiei pe aceste meleaguri a dat-o ieromonahul athonit Ioachim Bâznog, fiul al Sângeorzului. Acesta a început construirea unei biserici ortodoxe, i-a fost demolată, a fost maltratată de către confracții greco-catolice locale, aici incluzând și autoritățile civile locale². Lucrările de zidire a bisericii au stagnat până în august 1925 când conducerea lucrărilor i-a fost încredințată profesorului Anton Domide, avându-l alături pe ieromonahul Ioachim. Sub conducerea acestuia s-a ajuns ca la data de 30 octombrie 1925 lucrările să fie puse sub acoperiș.

La data de 9 noiembrie profesorul Anton Domide a întocmit un raport pe care l-a înaintat către Episcopie, în care preciza următoarele: - a rămas pentru primăvară tencuielul și pictatul; - la data de 14 noiembrie se dorește a se pune Sfintele Cruci pe turn, precum și parafulgerul; - să descalece la fața locului inginerul Lungu, precum și un preot de la Episcopie; - să se readucă de la Primărie cele trei clopote confiscate de autoritățile locale; - la acea dată să se constituie comitetul parohial din care să facă parte și două familii din corpul didactic al Școlii de arte și meserii; - să se întocmească un proces verbal asupra stadiului lucrărilor; - să se constate toate agresiunile la care a fost supus călugărul; - să se constate că ieromonahul rămâne un agent de propovăduire al ortodoxiei; - călugărul să fie trimis și autorizat pentru a face colecte până la primăvară³.

În urma raportului întocmit de profesorul Domide, Episcopia l-a delegat pe preotul Simion Vasinca, care s-a deplasat la Sângeorz la data de 15 noiembrie 1925, întocmind, la rândul-i, un raport care confirma cele spuse de profesor⁴.

La fel ca și călugărul, nici profesorul Domide nu a fost scutit de neplăceri, fiindu-i puse piedici de către organele administrative și bisericești greco-catolice locale. Văzându-se în asemenea situație, la data de 2 ianuarie 1926 întocmește un nou raport către Episcopie în care arăta următoarele lucruri: - s-a întocmit o adresă de către subprefect cum că nu s-a dat concesiunea prealabilă la cererea înaintată către primărie; - nu s-a anexat planul și devizul; - adresa subprefectului trădează o ironie prin tonul care-l folosește, folosind expresia „biserica lui Bâznog”; - faptele ce s-au petrecut în jurul edificării acestei biserici prin: oprirea oricărui zilier și muncitor în a lucra la biserică, interzicerea vânzării de piatră de către cariera din comună, provocarea unui scandal cu oameni beți care au furat clopotele de la biserică ducându-le la Primărie; - edificiul corespunde integral planului original⁵.

La data de 12 iulie 1926 profesorul Anton Domide anunța Episcopia că biserica era terminată și că în termen de trei săptămâni să aibă loc sfințirea bisericii. Pentru a fi mai convingător, trimite un raport mai detaliat, la data de 12 august 1926, în care specifică: - toate lucrările sunt gata pentru actul sfințirii; - a descălecat în comună preotul Buzdug din Josenii Bârgăului care a intervenit pentru recuperarea clopotelor, dar fără niciun rezultat; - s-a constituit un comitet format din douăsprezece doamne, aflate la Băi, care au întreprins cu o sinceritate și vitejie adevărată actul de recuperare al clopotelor la data de 12 august; - la sfințire va sluji și protoiereul basarabean Teodosie Wolovey, rugând totodată, ca sfințirea să fie înfăptuită de protopopul de Bistrița, Grigore Pletosu⁶.

Actul de sfințire a bisericii ortodoxe, cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*, a avut loc la data de 15 august 1926 în prezența a 3.000-3.500 locuitori, aceasta fiind prima biserică ortodoxă ridicată pe aceste meleaguri după 1918.

Acest fapt a fost evidențiat și de oficiosul Episcopiei, *Renașterea*, care menționa, printre altele, că *dacă s-a putut preda sfintei sale destinațiuni această biserică, în timp relativ scurt, este fără îndoială meritul și stăruința inimosului director al Școlilor Medii din Cluj, domnul profesor Anton Domide care, din încredințarea Consiliului Eparhial, a luat în mână frâiele conducerii lucrărilor de la biserică – pe lângă toate piedicile puse la cale din partea fraților greco-catolici – biserică prevăzută cu trei clopote și cu toate cele de trebuință, s-a terminat cu bine și e un semn bun pentru răspândirea ortodoxiei în acele părți... Comuna Sângeorzul Român e o puternică comună cu populație în majoritate greco-catolică și numai cu sforțări aproape supraomenești s-a putut ridica aceasta, prin stăruința preamodestului ieromonah Bâznog, prin colectele făcute de acesta în toate ținuturile țării⁸.*

² Alexandru Dărăban, *Ieromonahul Ioachim Bâznog din Sângeorz-Băi*, Editura Charmides, Bistrița, 2010, pp. 53-55; Alexandru Dărăban, *Ieromonahii Antonie și Ioachim Bâznog*, Editura Sfântul Nicolae, Brăila, 2013, pp. 174-191.

³ *Ibidem*, pp. 56-57.

⁴ *Ibidem*, p. 58.

⁵ *Ibidem*, pp. 58-59.

⁶ *Ibidem*, pp. 59-60. În aceeași zi, 15 august 1926, P. S. Nicolae Ivan a săvârșit slujba de sfințire a Mănăstirii Rohia, ceea ce justifică sfințirea lăcașului de cult din Sângeorz de către protopopul Grigore Pletosu.

⁷ *Ibidem*, p. 61. A se vedea *Renașterea*, Cluj, 1926, nr. 35, pp. 5-6.

⁸ *Ibidem*.

Pelerinaj în Grecia

(1-9 Septembrie 2015)

Sf. Nectarie – Eghina, Sf. Ioan Rusul – Evia, Sf. Efrem cel Nou, Sf. Spiridon – Corfu, Sf. Ap Andrei – Patras, Tesalonic, Complexul de la Meteora

ZIUA 1: 1 septembrie 2014 (marți): Cluj-Napoca (ora 11.00)– Alba Iulia– București – Giurgiu-Ruse;

ZIUA 2: 2 septembrie: Thesalonik (Biserica Mitropolitană cu moaștele Sf. Dimitrie – Izvorătorul de mir, Biserica Sf. Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesalonicianul), Cazare Paralia Katerini. (în funcție de timp, liber pentru plajă);

ZIUA 3: 3 septembrie: Biserica Sf. Muceniță – Paraschevi de pe Valea Tembi – Complexul Monastic de la Meteora. După Sfântul Munte Athos, Meteora este cel de al doilea centru monastic ortodox al Greciei, ca mărime și importanță. Stâncile cu pereți abrupti și înalțimi amețitoare, constituie unul din cele mai impresionante fenomene ale planetei. Pe vârfulurile cele mai greu accesibile, fără vegetație, s-a înfiripat viața monahală încă din secolul al IX-lea. În prezent din cele 24 mănăstiri, doar 6 sunt bine conservate și constituie o puternică atracție atât pentru pelerini cât și pentru turiștii din întreaga lume: Mănăstirea Marele Meteor, Mănăstirea Varlaam, Mănăstirea Sfânta Treime, Mănăstirea Rousanou, Mănăstirea Sfântul Ștefan și Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsas. Pentru valoarea sa creștină, istorică, arhitectonică, artistică și geografică, Meteora este recunoscută și ocrotită de UNESCO și de alte organizații internaționale. Cazare Kalambaka;

ZIUA 4: 4 septembrie: Igoumenitza – Insula Corfu: Catedrala Sf. Spiridon (moaștele Sf. Spiridon) Având cel mai înalt turn din oraș, Biserica Sfântul Spiridon poate fi văzută de aproape oriunde ar fi privit orașul. Biserica a fost construită în anul 1596. Moaștele Sfântului Spiridon au fost așezate în această localitate în anul 1453. Sfântul Spiridon face mari minuni și astăzi, cea mai vădită dintre ele fiind aceea că papucii din picioarele sfințelor sale Moaște, în raclă, se tocesc în timp, nimeni umblând la ei. Astfel, papucii Sfântului Spiridon trebuie schimbați periodic. Acesta este semnul că Sfântul umblă neîncetat prin lume, spre a asculta și împlini rugăciunile celor ce îl cheamă în ajutor – Biserica Mitropolitană (moaștele Sf. Împărăteasa Teodora). Cazare Insula Corfu (în funcție de timp, liber pentru plajă);

ZIUA 5: 5 septembrie: Igoumenitza – Orașul Patras (moaștele Sf. Apostol Andrei) – Canalul Corint – Mănăstirea Sf. Patapie (moaștele Cuv. Patapie Tămăduitorul și moaștele Sfintei Ipomoni). Mănăstirea se află așezată pe înălțimile din jurul Corintului cu o priveliște de basm. Moaștele făcătoare de minuni ale Cuviosului Patapie sunt așezate într-una din grotle din incinta mănăstirii. În grotă alăturată celei care adăpostește moaștele, este grotă în care a viețuit și s-a nevoit sfântul ocrotitor al locului. Cuviosul Patapie este cunoscut ca unul dintre sfinții tămăduitori de cancer. Cazare Atena;

ZIUA 6: 6 septembrie: Insula EGHINA (moaștele Sf. Nectarie Taumaturgul). Mănăstirea Sfânta Treime din Insula Eghina este cunoscută mai ales pentru păstrarea în marea ei biserică a moaștelor Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul, grabnic ajutor bolnavilor de cancer. Recent canonizat de către Biserica Ortodoxă a Greciei, Sfântul Nectarie a fost episcop de Pentapole și ctitor al Mănăstirii „Sfânta Treime” din Insula Eghina. Moaștele acestuia se păstrează astăzi în interiorul mănăstirii, fiind puse spre închinarea pelerinilor ce vin cu credință la acestea – Mănăstirea Buna-Vestire din Nea Makri (moaștele Sf. Efrem cel Nou – PARTICIPARE LA SFÂNTA LITURGHIE). Mănăstirea Sfântului Efrem cel Nou este una dintre cele mai vizitate mănăstiri din Grecia și totodată una dintre cele mai vechi mănăstiri din Attica. În vechime, mănăstirea era populată de o mulțime de călugări, mulți dintre ei fiind martirizați de către păgânii otomani. Aici, vreme de mai bine de 27 de ani, Sfântul Efrem cel Nou va lua urma lui Hristos într-o toată, atât în viața curată, cât și în pătimire înfricoșătoare. Cazare Atena

ZIUA 7: 7 SEPTEMBRIE: Insula Evia (moaștele Sf. Ioan Rusul) – Mănăstirea Kato Xenia (Brăul Maicii Domnului). Cazare Paralia Katerini.

ZIUA 8: 8 SEPTEMBRIE: Participare la Sfânta Liturghie la o mănăstire sau biserică din Grecia. Seara cazare la București sau Râmnicu Vâlcea. În 9 septembrie, miercuri seara, ajungem la Cluj-Napoca.

Preț: 390 Euro

Prețul include: Transport cu autocar clasificat 3*; 6 cazări la hotel 3*; mic dejun și cină; Ghidaj și asistență religioasă;

Prețul nu include: Asigurarea medicală 38 de lei indiferent de vârstă; Intrarea la obiective turistice (9 EURO); **cazarea la întoarcere în București 50 lei de persoană;** Ferry-boat Evia, Eghina, Corfu (35 EURO – TOTAL)

Camera SINGLE 95 EURO

Pelerinaj în Insula Eghina la Sărbătoarea Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul (4-13 Noiembrie 2015)

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează în perioada **4-13 noiembrie 2015**, un Pelerinaj în Insula Eghina, la Sărbătoarea Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul. În peisajul spiritual ortodox Sfântul Nectarie ocupă un loc privilegiat în inimile multor credincioși, care îl iau ca patron spiritual și îl cheamă în rugăciunile lor.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de 395 Euro.

Camera SINGLE – 100 EURO

Servicii incluse:

- Transport cu autocar clasificat 3*
- 7 nopți cazare la hotel clasificat 3*
- **mic dejun și cină**
- Ghid pe tot parcursul excursiei

Nu sunt incluse în preț:

- **asigurare medicală 38 de lei indiferent de vârstă**
- intrări la obiective turistice (9 euro TOTAL)
- **ferry-boat Insula Evia, Insula Eghina și Insula Corfu (35 de euro TOTAL)**
- **Acte necesare:** pașaport sau carte de identitate

Calendarul și itinerariul pelerinajului:

ZIUA I: Plecare de la Cluj-Napoca (ora 11.00) pe ruta Alba Iulia – Sibiu – Giurgiu Ruse;

ZIUA II: Seres – Thesalonik – pe numele său grecesc Thessaloniki, Salonic este al doilea oraș ca mărime al Greciei și cel mai important centru economic și cultural al regiunii Macedonia. Thessaloniki a dăruit Greciei unii dintre cei mai buni cântăreți, artiști, poeți și filozofi. Așezat lângă mare, orașul a fost întemeiat în anul 316 î.C. de regele macedonean Kassandros și poartă numele soției sale, Thessaloniki, sora lui Alexandru cel Mare. În Thesalonik vom vizita cele mai reprezentative biserici: (Biserica Mitropolitană cu moaștele Sf. Dimitrie – Izvorătorul de mir, Biserica Sf. Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesalonicianul) – Paralia Katerini (cazare+cina);

ZIUA III: Mic dejun. Mănăstirea Sf. Dionisie Olimpianul – Mănăstirea a fost ridicată la începutul secolului al 16-lea de Sf. Dionisie, o proeminentă personalitate

ecleziastică, care a trăit ca un pustnic într-o peșteră din apropiere, cunoscută de atunci sub numele de Agio Spilaio (Peștera Sfântă). Timp de 400 de ani, mănăstirea a asigurat sprijin religios și economic în această parte a Muntelui Olimp – Biserica Sfânta Paraskevi (vindecătoare de boli a ochilor) de pe Valea Tembi – Valea Tembi este un defileu croit de-lungul râului Pinion, înainte de vărsarea acestuia în Marea Egee. Străjuită de stâncărișuri și binecuvântată cu păduri de copaci seculari și o vegetație luxuriantă, valea adăpostește Biserica Cuv. Paraschevi, loc în care pelerinii și turiștii, în special cei cu probleme de vedere se opresc să se închine. Este un lăcaș mic, săpat în stâncă, care găzduiește moaștele sfintei, considerată protectoarea nevăzătorilor. În spatele grotlei își are sursa izvorul cu același nume – Complexul Monastic de la Meteora. După Sfântul Munte Athos, Meteora este cel de al doilea centru monastic ortodox al Greciei, ca mărime și importanță. Stâncile cu pereți abrupti și înalțimi amețitoare, constituie unul din cele mai impresionante fenomene ale planetei. Pe vârfulurile cele mai greu accesibile, fără vegetație, s-a înfiripat viața monahală încă din secolul al IX-lea. În prezent din cele 24 mănăstiri, doar 6 sunt bine conservate și constituie o puternică atracție atât pentru pelerini cât și pentru turiștii din întreaga lume: Mănăstirea Marele Meteor, Mănăstirea Varlaam, Mănăstirea Sfânta Treime, Mănăstirea Rousanou, Mănăstirea Sfântul Ștefan și Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsas. Pentru valoarea sa creștină, istorică, arhitectonică, artistică și geografică, Meteora este recunoscută și ocrotită de UNESCO și de alte organizații internaționale – Kalambaka (cazare+cina);

Ziua IV: Mic dejun. Igoumenitza – Insula Corfu – Catedrala Sf. Spiridon (închinare la moaștele Sf. Ierarh Spiridon). Având cel mai înalt turn din oraș, Biserica Sfântul Spiridon poate fi văzută de aproape oriunde ar fi privit orașul. Biserica a fost construită în anul 1596. Moaștele Sfântului Spiridon au fost așezate în această localitate în anul 1453. **Sfântul Spiridon face mari minuni și astăzi, cea mai vădită dintre ele fiind aceea că papucii din picioarele sfințelor sale Moaște, în raclă, se tocesc în timp, nimeni umblând la ei. Astfel, papucii Sfântului Spiridon trebuie schimbați periodic. Acesta este semnul că Sfântul umblă neîncetat prin lume, spre a asculta și împlini rugăciunile celor ce îl cheamă în ajutor** – Biserica Mitropolitană (moaștele Sf. Împărăteasa Teodora) – (cazare+cina în Kalambaka);

ZIUA V: Mic dejun. Mănăstirea Kato Xenia (Brăul Maicii Domnului) Mănăstirea Kato Xenia, cu deosebită bucurie și evlavie, păstrează o parte din Cinstitul Brău al Maicii Domnului, una dintre cele mai valoroase relicve creștine. Brăul este țesut din păr de cămilă și, alături de Cinstitul Ei Acoperământ, constituie singura mărturie prețioasă ce se păstrează din viața ei pământească – Athena/ Eghina (cazare +cină);

ZIUA VI: Mic dejun. **Participare la slujba prilejuită de Sărbătoarea Sf. Nectarie din Eghina. Mănăstirea Sfânta Treime din Insula Eghina este cunoscută mai ales pentru păstrarea în marea ei biserică a moaștelor Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul, grabnic ajutor bolnavilor de cancer. Recent canonizat de către Biserica Ortodoxă a Greciei, Sfântul Nectarie a fost episcop de Pentapole și ctitor al Mănăstirii „Sfânta Treime” din Insula Eghina. Moaștele acestuia se păstrează astăzi în interiorul mănăstirii, fiind puse spre închinarea pelerinilor ce vin cu credință la acestea – Athena (cazare + cină);**

ZIUA VII: Mic dejun. Mănăstirea SFÂNTULUI EFREM cel NOU (închinare la moaștele Sf. Efrem) – Mănăstirea Sfântului Efrem cel Nou este una dintre cele mai vizitate mănăstiri din Grecia și totodată una dintre cele mai vechi mănăstiri din Attica. În vechime, mănăstirea era populată de o mulțime de călugări, mulți dintre ei fiind martirizați de către păgânii otomani. Aici, vreme de mai bine de 27 de ani, Sfântul Efrem cel Nou va lua urma lui Hristos într-o toată, atât în viața curată, cât și în pătimire înfricoșătoare

–CANALUL CORINT – Canalul Corint este un loc unic, de unde poți admira atât Marea Egee cât și Marea Ionică. Are o lungime de 6343 metri, lățimea variază între 21 și 25 de metri iar adâncimea apei este de peste opt metri – Mănăstirea Sfântului Patapie (cu închinare la moaștele Cuv. Patapie Tămăduitorul și la moaștele Sfintei Ipomoni). Mănăstirea se află așezată pe înălțimile din jurul Corintului cu o priveliște de basm. Moaștele făcătoare de minuni ale Cuviosului Patapie sunt așezate într-una din grotle din incinta mănăstirii. În grotă alăturată celei care adă-

postește moaștele, este grotă în care a viețuit și s-a nevoit sfântul ocrotitor al locului. Cuviosul Patapie este cunoscut ca unul dintre sfinții tămăduitori de cancer –Athena(cazare + cină);

ZIUA VIII: Mic dejun. Insula Evia (Sfântul Ioan Rusul) **Insula Evia este** una dintre cele mai frumoase insule ale Greciei și **a doua ca mărime după Creta.** Mănăstirea Sfântul Ioan Rusul adăpostește, cu mare bucurie, mult cinstitele Moaște ale Sfântului Ioan Rusul, un sfânt cunoscut și iubit în întreaga lume, atât pentru nenumăratele lui minuni, cât și pentru deosebita lui viață în Hristos – Mănăstirea Cuviosului David Tămăduitorul din Insula Evia – Paralia Katerini (cazare+cina)

ZIUA IX: Mic dejun. Plecare spre România.

Informații despre pelerinaje și înscrieri:

Cristian Moldovan

Directorul Centrului de Pelerinaje "Renașterea"

Piața Avram Iancu, nr. 2

400098 Cluj-Napoca

Tel / Fax.: 0264-431020

Mobil: 0723-583822;

E-mail:

pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

moldovandumitru@yahoo.com

Însoțiri, De dragul frumosului, la Bruxelles (I)

Costion Nicolescu

După patru ediții ale Festivalului organizate integral la Paris și la Limours, cea de-a cincea a cuprins în bună parte și Bruxelles-ul, în dorința de a integra în fiecare an o altă țară în care diaspora românească ținând canonic de Mitropolia Europei Occidentale și Meridionale este numeroasă și dornică de cultură adevărată.

Vineri 15 mai

Iată-ne, în după-amiaza zilei de vineri 15 mai, pe mai mulți dintre invitați întâlnindu-ne pe aeroportul Henri Coandă de la Otopeni, în destinsă și veselă ceată. Ne regăsim, ne salutăm, ne bucurăm, ne gratulăm. Suntem totuși numai o parte. Pictorițele, Silvia Radu și Milița Sion, plecaseră mai înainte ca să-și panoteze lucrările. Am ajuns cu bine și cu voie bună la Bruxelles, unde eram așteptați de trimitorii Ambasadei, cea care a asigurat, în cea mai mare parte, transportul nostru de la un loc la altul. Mașinile, de diverse capacități, puse la dispoziție ne-au imbarcat după ranguri și categorii de locații. Dar, pentru început, ne-au purtat direct la locul de deschidere a secțiunii belgiene a Festivalului și de desfășurare a concertului lui **Gheorghe Zamfir**. Locul acesta era o frumoasă biserică gotică, păstrând un seducător abur de romantic. A aparținut mai înainte unei vechi mănăstiri catolice, **Abbaye de la Cambre**, aflată în rezidențialul cartier Ixelles. Acum a devenit biserică de parohie și, spre valorificare, este închiriată pentru manifestări culturale-artistice, de felul celor ale Festivalului nostru. Biserica, destul de încăpătoare, a fost plină, Gheorghe Zamfir atrăgând încă un numeros public, dornic să se bucure de virtuozitatea sa. În ceea ce mă privește, am apreciat îndeosebi dezinvoltura și patosul interpretativ ale maestrului. Înainte de a fi cântată, fiecare piesă a fost prezentată cu geneza și mesajul ei. Maestrul a fost acompaniat la pian de **Alberta Alexandrescu**, „cea mai mare pianistă a lumii la ora actuală”, cum a prezentat-o, cu toată seriozitatea posibilă.

Sâmbătă 16 mai

Manifestările celei de-a doua zile au avut loc într-o sală de la **Bibliotheka Wittockiana**, unde se află și un muzeu al legăturilor de cărți.

Am fost poftit să particip și eu la această precinstită adunare. Era prevăzut să prezint o conferință intitulată *Cultura cultului și cultul culturii*. Am ținut s-o părăsesc pentru o alta, pe o temă care mi s-a părut mai adecvată locului, momentului și interesului publicului, atunci și acolo: *Frumusețea*. Producerea mea s-a petrecut, cum s-ar spune, la matineu, la prima oră. Multă lume se afla încă în drum spre... Expunerea mea pleca de la faptul că grecesul *kalos* poate fi tradus, după caz, dar și simultan, atât cu *bun*, cât și cu *frumos*. Citite în cheia *frumosului*, de altfel absolut necesară pentru înțelegerea exegezelor biblice ale Sfinților Părinți, pasajele Scripturii revelează valențe nebănuite și demne de toată luarea în seamă. Prima observație ce se impune este cea că frumusețea și binele se implică și au o coexistență ontologică ipostatică.

La un capăt al frumuseții se află frumusețea Creației, culminând cu frumusețea cu totul tainică a omului, cunună a Creației. La sfârșitul fiecăreia dintre zilele Facerii, Dumnezeu constata că ceea ce crease era frumos. Dionisie Areopagitul vede în frumusețe *cauza creatoare a lumii*. Tulburător! La un alt capăt de istorie, unul cu aspect de prezent continuu, aflăm revelația cu conținut profetic a lui Feodor Dostoievski: „*Frumusețea va mântui lumea!*” (*Idiotul*). Pentru creștini lucrurile sunt limpezi: Frumusețea are caracter personal, este unul dintre numele Persoanei Hristos. El este Cel Care mântuiește lumea, iar chemarea Lui este o chemare la frumusețe în toate cele. Creștinul, cu osebire, dar și orice om atent existențial, receptează frumusețea ca pe un dar al lui Dumnezeu, un mesaj al Lui adresat lui, personal. Așadar, prin izvorul și prin revărsarea ei finală, condiția frumuseții este una paradisiacă. Omenirea se află pe drumul dintre două paradisuri, cel inițial, pierdut, și cel final, de (re)câștigat. Acest drum nu poate fi parcurs cum se cade, într-un bună așezare în rai, decât pe calea frumuseții. Pe parcursul ei, lumea se definește major îndeosebi prin felul în care generează frumusețe într-o perioadă istorică sau alta, într-un spațiu geografic sau altul, în anumite coordonate spirituale sau altele. Cu alte cuvinte, se definește prin Cultura sa. Vom fi cercetați la judecată, într-un lămurire, și prin prisma frumuseții, în toată imensa complexitate pe care o presupune acest cuvânt și conținutul lui de necuprins.

Biserica, spațiu privilegiat al întâlnirii cu Dumnezeu, trup mistic al lui Hristos, s-a propus lumii și a răzbit de-a lungul istoriei ei prin frumusețe. Legătura dintre frumusețe și credință este una directă, biunivocă. Mai restrâns încă, Olivier Clément precizează:

„*Ortodoxia a creat frumusețe*”. Se cere pusă în lucrare, în această privință, cât mai asiduu, *vocația recuperatoare și salvatoare de frumusețe a Bisericii*. Complementară îi este *vocația iradiantă de frumusețe*.

Una dintre misiunile prime ale Bisericii, prin urmare a parohiei și a mănăstirilor, și aceasta este: propovăduirea *Frumuseții care va mântui lumea* și lucrarea în virtutea ei, cu alte cuvinte în virtutea lui Hristos și a învățaturii Sale, exprimate cât mai frumos cu putință. Spiritualitatea Bisericii, cu osebire a celei de Răsărit, este filo-calică, cu alte cuvinte una a iubirii de frumusețe în toate felurile în care ea ni se poate înfățișa.

Este de luat aminte, în prelungire și în însoțire cu frumusețea Bisericii, la frumusețea din cultura noastră țărănească. Țăranul român a pus totdeauna un preț mare pe frumusețe. Țăranii țâșneau aproape cu fiecare gest frumosul. El apărea în vremurile mai vechi, dar până relativ de curând în lumea satului, drept o condiție naturală a omului. De conivență cu tatăl său (Ernest Bernea: „*Țăranul român dovedește o mare superioritate în înțelegerea și tratarea frumosului.*”), Horia Bernea vede *frumusețea ca fiind o componentă relevantă și revelatoare a identității țăranului român* și a făcut-o prezentă ca atare în Muzeul dedicat acestuia, construit genial de el, printr-o expunere de o răpitoare frumusețe în Duh. Pentru țăranul român, frumusețea era calea cea mai potrivită, mai directă, mai expresivă de slăvire a lui Dumnezeu.

Cele care au în chip eminent rostul concret de a lucra și de a vehicula frumusețea, prin punerea în lucrare a talentelor, a celor înzestrați de Dumnezeu cu mulți talanți, sunt artele. Artele sunt pedagogi privilegiați.

Pomul din mijlocul raiului era al *cunoașterii frumosului (bine-lui) și urâtului (răului)* (Facerea 2, 9). Prin urmare, frumusețea presupune o cunoaștere. Există o știință și o cunoștință a frumuseții, după cum, în consecință, și o știință și o cunoștință a evaluării frumuseții și a evaluării lumii prin prisma frumuseții. Care se deprinde prin învățatură și frecvență a frumuseții. În continuare logică, este de dorit ca educarea să se facă în primă instanță, cât mai mult, prin frumusețe, ea fiind un drum mai scurt și mai convingător către inimă și spirit, deopotrivă.

Una dintre bolile maligne cele mai devastatoare ale lumii de astăzi este constituită de propagarea urâtului, de pierderea criteriilor de apreciere a frumuseții. Nu s-a realizat și nu se realizează că atât de mult dezbătută luptă dintre bine și rău a fost și este, în același timp, o la fel de necesară și de acerbă luptă între frumos și urât. În aceeași ordine de gândire, cantonarea în urât este eretică, în sensul deplin al cuvântului: strâmbarea Adevărului întrupat pentru noi într-un iubire și frumos.

Un proverb spune, cu bună rațiune: „*Cele bune să se adune, cele rele să se spele*”. Lucrul trebuie privit aidoma și în ceea ce privește frumosul și urâtul. Cele urâte trebuie lepădate ca extrem de nocive, iar cele frumoase să înconjoare ființa în toate ale ei, de la cele vizibile până la cele din lăuntru cel mai lăuntric. Un alt proverb spune: „*Ceea ce este frumos și lui Dumnezeu îi place*”. Excepțional! Oare *gândul* nostru permanent nu ar trebui să fie acela de a-I plăcea lui Dumnezeu?

Despre toate acestea și despre multe altele, înrudite, am dorit să vorbesc eu în dimineața aceea, cu argumentele convenite (i.e. prieteni de nădejde, precum Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur, Dionisie Areopagitul, Dumitru Stăniloae, Ernest Bernea, Simion Mehedinți, Lucian Blaga, Horia Bernea ș.a.), dar numai în mică parte am ajuns s-o fac.

Am fost în însoțire, pe parcursul celor șaiszeci de minute

alocate alocate, cu **părintele Cyrille**, de la mănăstirea Chevetogne, mănăstire care practică și ritul ortodox, cu călugări erudiți, puși pe lucru asiduu în cuprinzătoarea bibliotecă a mănăstirii. Editează prestigioasa revistă *Irenikon*. Pentru mine ea spune ceva aparte și prin faptul că Părintele Dumitru Stăniloae a conferențiat acolo, iar Părintele Nicolae Steinhardt iubea mult această comunitate, în mijlocul căreia a petrecut perioade mai scurte sau mai lungi în câteva rânduri. Părintele Cyrille, un om care pare mult mai tânăr decât este, așadar cu un aer juvenil, un chip parcă coborât din paginile lui Dostoievski, tocmai se întorsese dintr-un îndelung tur de conferințe, care cuprinsese și Statele Unite, iar cel mai recent Germania.

Părintele Cyrille a vorbit cumultă însuflețire și cu un puternic suflu duhovnicesc pe tema cultului și a culturii, precum și pe aceea a frumuseții din punct de vedere creștin. A subliniat faptul că nimic cu adevărat roditor nu se poate realiza în viața în lume și în viața în Biserică, așadar în viață, în general, fără disciplină. Și m-a purtat cu gândul la faptul că materiile de învățământ din școală, precum și unele probe sportive, le numim discipline, fapt care spune și el că performanțele din orice domeniu nu pot veni decât pe suportul unei disciplinări a ființării, a punerii ei într-o bună și firească rânduială.

Contribuțiile teologice cele mai consistente au aparținut, însă, în cadrul a multiple inspirate intervenții, **mitropolitului Iosif Pop**.

A urmat **Costin Moisil**, un foarte bun etnomuzicolog de la Muzeul Țăranului Român, având un doctorat în muzică psaltică luat la Salonic, care a vorbit pe tema: *Cetera-i inima mea / Și strunile di pă ia*. A fost, de fapt, o conferință-concert, deoarece expunerea sa despre muzica țărănească de azi, plecând de la excepționala colecție de CD-uri cu muzici tradiționale *Ethnophonie*, editată de Muzeul Țăranului Român, a fost însoțită de numeroase exemplificări, pentru care a fost ajutat de doi excepționali ceterași de la Gherla, Emil Mihaiu și Zenu Oliver Zanc, veniți la Festival anume.

Festivalul a continuat cu expunerea distinsei și delicatei doamne **Anne Marie Velu**, pe care o cunoscusem la începutul anilor '90, în timpul unei vizite pe care un grup de belgieni, deschis spre valorile Bisericii Ortodoxe, a făcut-o în România sub ghidajul mitropolitului Serafim Joantă, aflat atunci în scaunul episcopal de la Paris. A prins drag de România, făcând și alte vizite; a prins drag de Ortodoxie, făcând un masterat în iconografie la Institutul «Saint Serge» din Paris, sub îndrumarea bunului părinte Nikolai Ozoline. De când am cunoscut-o, ea era ceea ce numim o catolică de rit ortodox, viețuind în mijlocul unei comunități parohiale active și prietenoase. A conferențiat despre *icoana sau Cuvântul pentru ochi*, în care, întrealte, s-a referit mult la lumina din icoană. O conferință extrem de utilă pentru cei care se închină în mod curent la icoane, dar care știu prea puțin despre bogăția conținutului lor teologic.

A urmat cunoscuta actriță **Maria Ploae**, mereu atât de frumoasă și mereu atât de sensibilă, cu un scurt recital de poezie, pus sub genericul: *Fă-ți timp să vezi pădurea*.

Secțiunea de după-amiază a început cu conferința academici-anului **Eugen Simion**, o expunere despre: *Eugen Ionescu și Emil Cioran – un credincios necredincios și un necredincios credincios*. Titlu incitant, expunere captivantă. Criticul a făcut multe volute încântătoare, aparent introductive, până la abordarea propriu-zisă a temei, care s-a dovedit a ocupa un timp mai restrâns. Ne-a vorbit despre o mulțime de lucruri interesante: cum i-a cunoscut pe cei doi corifei ai literaturii, pe când el însuși a predat în străinătate, în anii '80, datorită unui complex fericit de împrăjări, cum i-a editat pe mulți din clasicii români în ediții academice de tip *Pleia-de* și altele de felul acesta, multe dintre ele venind din culisele vieții literare, ca atare atractive pentru un public mai larg.

În continuare, regizorul **Nicolae Mărgineanu** a prezentat un film emoționant despre tatăl său, cunoscutul psiholog Nicolae Mărgineanu, profesor universitar de la Cluj, care a suportat 16 ani de temniță comunistă (1948-1964). Evocarea a impresionat în mod deosebit, reușind să transmită un fior rece în legătură cu atrocitățile petrecute în temnițele comuniste. Cu economie de mijloace, regizorul a reușit să ajungă la inima și la mințile spectatorilor.

Seara s-a încheiat cu așteptatul concert al maestrului **Gri-gore Leșe**. Sala, care s-atot umplut pe parcursul zilei, a devenit acum neîncăpătoare. Tot muzica este cea care atrage cel mai mult! Deoarece l-am văzut și la două dintre edițiile anterioare, am putut aprecia cum concertul său, de tip *one man show*, s-a „rotunjit” tot mai mult, devenind un spectacol tot mai bine gândit, tot mai bine constituit și mereu întregit. Interacționează cu sala, o cucerește, ca s-o învețe cele bune și adevărate ale domeniului, și, ca atare, despărțirea de final are loc cu multe regrete. Maestrul încearcă să transmită valori cu încărcătură ancestrală din Țara natală, cea a Lăpușului. Vechiul sat românesc este prezentat de el în veșmintele muzicale cele mai profunde și mai convingătoare. (continuare în numărul viitor)

Sărbătoarea portului popular românesc în parohia Înălțarea Sfintei Cruci și Sfântul Apostol Bartolomeu din Cluj-Napoca

Pr. Gavril Vârva

Pentru comunitatea ortodoxă din cartierul clujean Plopilor, ziua de 26 iulie ac. a avut o semnificație deosebită. Într-o atmosferă de rugăciune și comuniune sfântă cu toții ne-am împărtășit de darurile dumnezeieștii Liturghii, avându-l ca proestos pe Pcv. Arhim. Andrei Coroian, consilier pentru misiune și cateheză la Eparhia Devei și Hunedoarei. În cuvântul său de învățătură Preacuvioșia sa a vorbit despre *Pâinea duhovnicească în viața creștinului*.

La dimensiunea liturgică a duminicii s-a mai adăugat

După programul liturgic al duminicii -utrenia și dumnezeiasca liturghie- a urmat expresia culturală a frumoasei sărbători parohiale. În deschiderea acestei secvențe a programului o parte dintre tinerii parohiei noastre, precum și un grup din membrii ASCOR Cluj, îmbrăcați în costume populare autentice au oferit mulțimii de credincioși prezenți o adevărată paradă a portului popular românesc. Cu acest prilej domnișoara Oana Raluca Baila, membră a grupului *Zestrea* a prezentat și elogiat cu multă știință, piesele costumului tradițional românesc.

În continuare a urcat pe scenă Grupul vocal *Muguri de Folclor*, alcătuit din tineri de la Clubul Vedetelor din Municipiul Cluj-Napoca, îndrumați cu multă măiestrie și devotament de către Prof. Alexandru Filip și Viorel Dodea, care au oferit credincioșilor prezenți un buchet de cântece religioase și populare culese din arealul folcloric transilvănean. Cei prezenți au receptat cu multă bucurie și apreciere glasurile curate și melodioase ale tinerilor artiști.

Sărbătoarea a fost încununată de prezența maestrului *Dumitru Fărcaș*, unul dintre cei mai de seamă virtuozii ai muzicii populare românești. Așa cum se știe, domnia sa este deținătorul unui bogat și variat repertoriu instrumental fabulos, alcătuit din sfâșietoare doine, balade, cântece și dansuri, culese din Maramureșul natal, dar

un moment de mare bucurie și împlinire, pus în lucrare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Este vorba despre prima ediție a *Portului popular românesc*. Prin această manifestare, deopotrivă liturgică și culturală, s-a încercat o revigorare a identității noastre, într-o lume secularizată care caută din ce în ce mai mult să se înstrăineze de tradițiile spirituale și populare ale neamului. Portul popular și obiceiurile strămoșești fac parte din patrimoniul nostru de valori ale neamului românesc, pe care trebuie să le păstrăm și să le transmitem cu mai multă responsabilitate din generație în generație, ele fiind moduri de expresie ale ființei naționale. Niciodată nu trebuie să uităm ca ele sunt ale noastre, ne definesc, ne caracterizează și prin ele ne simțim mai bogați sufletește.

și din alte zone ale Transilvaniei și Banatului. Taragotul fermecat al domniei sale, exprimă o gamă extraordinară de sonorități și deschide orizonturi de percepție muzicală de o întindere nebănuită.

În semn de recunoștință și aleasă prețuire pentru prezență, i-am oferit în dar o icoană cu chipul Sfântului Apostol Bartolomeu sub a cărui ocrotire a fost pusă biserica în anul precedent, când a fost instituit cel de-al doilea hram de către Chiriarhul nostru, IPS. Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

În încheiere am adresat mulțumiri tuturor participanților pentru că au venit în număr mare să se împărtășească din bucuria și frumusețea acestei sărbători, care sperăm ca va intra în tradiția firească a parohiei.

Praznicul s-a încheiat, cum era și firesc, cu o agapă frățască.

Sebastian Nazăru, *Mucenicia Brâncovenilor. O analiză a surselor istorice*, Editura Cuvântul Vieții a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 2014, 117 p.

Anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni a prilejuit o serie întregă de manifestări liturgic-misionare și științific-academice care au avut menirea de a cinsti memoria voievodului cu coroană de martir la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa mucenicească.

Dacă dimensiunea liturgică a omagierii martirilor Brâncoveni s-a săvârșit prin deshumarea sfințelor moaște ale lui vodă Brâncoveanu, așezarea lor într-o raclă nouă, din argint aurit, și purtarea lor în procesiune pe la principalele sale ctitorii și locuri de pelerinaj din țară, aspectul academic s-a revelat prin organizarea de manifestări științifice și publicarea de lucrări menite să evoce și să readucă în atenția contemporanilor activitatea și personalitatea, rolul și moștenirea lui Constantin Brâncoveanu pentru istoria și cultura română.

Cu precădere editurile Patriarhiei Române au tipărit o serie de volume monografice și colective care abordează deopotrivă viața și domnia, monarhia culturală, arta brâncovenească și sfârșitul martiric al voievodului Constantin Brâncoveanu, al celor patru fii, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și al sftnicului Ianache Văcărescu.

Asupra acestui din urmă aspect se focalizează volumul pe care-l supunem acum atenției. Redactat de Sebastian-Laurențiu Nazăru, asistent în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, studiul abordează, într-o manieră științifică foarte riguroasă, o analiză a izvoarelor istorice care descriu mazierea, detenția și jertfa martirică a Sfinților Brâncoveni. Temeinicia lucrării reiese încă din primul capitol dedicat „prezentării izvoarelor”, în cuprinsul căruia autorul face dovada unei capacități mature de analiză critică a surselor avertizându-și cititorul că „izvoarele ne întredeschid ușa către reconstituirea trecutului, fără însă ca realitatea istorică, «trecutul așa cum a fost», să poată fi vreodată cunoscută complet, până la cele mai mici detalii”. Sunt trecute în revistă cronicile românești, italiene, grecești și otomane, la care se adaugă jurnale, documente și articole de presă austriece, venețiene, franceze, engleze, poloneze și rusești, ilustrându-se astfel o imagine exhaustivă, cel puțin din perspectiva izvoarelor, asupra evenimentelor din ultimele șase luni de viață pământească ale brâncovenilor.

Pentru înțelegerea cât mai deplină a perioadei, autorul realizează în capitolul secund o prezentare a „contextului prăbușirii” lui Constantin Brâncoveanu. Sunt expuse nu numai intrigele țesute în jurul lui vodă Brâncoveanu de propriile sale neamuri și de dușmani, ci întreaga problematică este tratată în contextul politic internațional din Europa Central-Orientală și de Sud-Est de la cumpăna veacurilor XVII-XVIII. Cititorul este ajutat în acest fel să pătrundă în ungherele complicate ale relațiilor dintre otomani, austrieci, ruși, suedezi și francezi, pe de o parte, și, de asemenea, să cunoască strădaniile de diferite naturi depuse de Brâncoveanu pentru păstrarea unui echilibru politic între imperiile vecine, a statorniciei domniei sale și a integrității teritoriale a Țării Românești, pe de altă parte.

Urmează alte șase capitole ce prezintă în detaliu, în același stil profesionist, episodul maziirii, perioada detenției și a torturii, momentul martiriului, consumat în 15/26 august 1714, soarta supraviețuitorilor acestei tragedii, cea a doamnei Maria și a fiicelor ei, precum și sfârșitul, la fel de tragic, al Cantacuzinilor, a stolnicului Constantin și a fiului acestuia Ștefan, succesorul lui Brâncoveanu pe tronul Țării Românești, sugrumați de turci la Constantinopol în noaptea de 26-27 mai/6-7 iunie 1716. Momentul avea să fie unul de cotitură în istoria țării, deoarece turcii vor inaugura domniile fanariote, care vor conduce destinele Țărilor Române până în anul 1821.

Volumul se încheie cu un epilog numit sugestiv „din istorie spre veșnicie – Canonizarea Sfinților Martiri Brâncoveni”, dar și cu o bogată bibliografie ce însumează nu mai puțin de 89 de lucrări utilizate de autor în cuprinsul cercetării, fapt mai rar întâlnit într-o lucrare cu o întindere spațială nu foarte mare. În final, trebuie să subliniez că lucrarea de față oferă nu numai o analiză detaliată, credibilă și autorizată a sfârșitului martiric al Brâncovenilor, ci parcugerea ei prilejuiește o veritabilă satisfacție profesională față de un studiu bine făcut.

Mircea-Gheorghe Abrudan

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **Iuni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce sedința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În cursul anului universar, în fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În timpul anului universitar, în fiecare **sâmbătă**, între orele 9.00 și 11.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Iulie 2015

1 iulie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de examinare a absolvenților anului 2015, nivel Licență și Masterat.

2 iulie (Sfântul Voievod Ștefan cel Mare): Pe altarul de vară al Mănăstirii de la Vad, protopopiatul Dej, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Face o vizită pe șantierul noii case parohiale din localitatea Cetan (paroh: Pr. Mircea Bogdan Oprea), protopopiatul Dej. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și de domnul academician Marius Porumb.

3 iulie: În capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, asistă la solemnitatea depunerii jurământului de credință de către absolvenții examenului de susținere a licențelor și disertațiilor, sesiunea 2015.

La Facultatea de Teologie, predă cursul de spiritualitate, preoților înscrși la cursurile de promovare.

4 iulie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica parohiei Ticu, protopopiatul Huedin. Rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba de binecuvântare a casei parohiale, în urma lucrărilor ample de renovare. Hirotesește întru iconom pe părintele paroh Marius Moldovan.

În parohia Vermeș, protopopiatul Beclean, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei Alexandru, fiul părintelui paroh Paul Ziman. Rostește un cuvânt de învățătură.

5 iulie: Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în Catedrala Mitropolitană. Acordă domnului Alexandru Irimie, rectorul Universității de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, distincția „Crucea Transilvană”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

6 iulie: În biserica din Arcalia, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba înmormântării părintelui Ioan Vidican. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Parastasului pentru adormitul întru Domnul, Părintele Ioan Bunea. Rostește un cuvânt evocator.

7 iulie: Pe altarul de vară al Mănăstirii Râmeț, județul Alba, împreună cu ÎPS Părinte Serafim, Mitropolitul Europei Centrale și de Nord, ÎPS Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, PS Părinte Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei, PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord și PS Părinte Timotei Prahoveanu, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, săvârșește Sfânta Liturghie și slujba Parastasului pentru adormitul întru Domnul, Arhimandritul Dometie Manolache. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala „Sfântul Ierarh Ghelasie” de la Mănăstirea Râmeț, participă la simpozionul dedicat împlinirii a 40 de ani de la mutarea la Domnul a părintelui Arhimandrit Dometie Manolache. Rostește un cuvânt evocator.

Împreună cu PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului și PS Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului, în prezența PS Părinte Vasile Someșanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, săvârșește slujba de binecuvântare a Centrului de tineret „Profesor Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele Tudor Mudure Iacob, coordonatorul centrului. Acordă distincția „Sfinții Martiri Năsăudeni”, domnului Emil Radu Moldovan, președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și domnului Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Acordă părintelui protopop de Năsăud, Ioan Dâmbu, distincția „Crucea Transilvană”.

8 iulie: Face o vizită în parohia din Colonia Sopor, protopopiatul Cluj II (paroh: Pr. Robert Anton Kovacs). Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

9 iulie: Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează parohiile Comșești (paroh: Pr. Dănuț Rad) și „Sfântul Ioan Botezătorul” din Turda-Fabrici (paroh: Pr. Andrei Gavriil Mihai), precum și șantierul de pictură al bisericii Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

10 iulie: În parohia Vălenii Șomcutei, județul Maramureș, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Ioan Petruș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În biserica parohiei „Buna Vestire” din cartierul clujean Iris (parohi: Pr. Ambrozie Boca și Pr. Director Liviu Vidican

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei săvârșind Sfânta Liturghie la Dumitra, 19 iulie, 2015

Manci), participă la încheierea școlii de vară „Copilărie Binecuvântată”, organizată de Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca în parteneriat cu Grădinița „Floare de Iris”. Săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

11 iulie: În localitatea Urmeniș, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba de binecuvântare a noii case mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru iconom, pe părintele paroh Ioan Cozma. Primește din partea Consiliului Local, titlul de „Cetățean de onoare” al comunei.

În Catedrala Mitropolitană, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru robii lui Dumnezeu Ioan Gheorghe și Firuța Camelia Oroian. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Vasile Aurelian și Nicoleta Simona Săsărman. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica parohiei Ilva Mică I (paroh: Pr. Ștefăniță Potra), protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Paul Dumitru și Irina Gavriiloaie. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 iulie: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la biserică și Sfânta Liturghie, în parohia Livezile, protopopiatul Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh Aurel Stelian Părăscan. Acordă distincția „Crucea Transilvană”, domnului profesor Adrian Pomană. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Septimiu Viluț Chiciudean de la parohia Borșa, protopopiatul Cluj I și pe PC Pr. Flaviu Marian Druța, de la parohia Șieu Odorhei, protopopiatul Beclean.

13 iulie: În parohia Jichișu de Jos, protopopiatul Dej, oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale, în urma efectuării unor ample lucrări de renovare. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru sachelar, pe părintele paroh Cătălin Veronel Varga.

14 iulie: Face o vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”. Îi vizitează pe bolnavi și se întâlnește cu personalul medical și administrativ.

Face o vizită la capela cimitirului din Cordoș – Cluj-Napoca.

În parohia Petea, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba de binecuvântare a casei parohiale, în urma lucrărilor ample de renovare executate. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru sachelar, pe părintele paroh Vasile Alexandru Pugna.

15 iulie: La reședința mitropolitană, primește pe candidații la examenul de admitere la Facultatea de Teologie, în vederea acordării binecuvântării arhieresti.

În localitatea Mănășturel (paroh: Pr. Sabin Tecar), protopopiatul Dej, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Andrei Mircea Bogdan. Rostește un cuvânt de mângâiere.

16 iulie: Face o vizită pastorală în protopopiatul Cluj I. Vizitează parohiile Sălăcea (paroh: Pr. Liviu Rus), Ciurila (paroh: Pr. Mircea Sandu), Șutu, cu filia Pruniș (paroh: Pr. Cornel Petran) și Coasta, cu filia Tăușeni (paroh: Pr. Ane Dragoș Constantin). Este însoțit de PC Pr. Prot. Dan Hognogi.

17 iulie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

18 iulie: În localitatea Săvădisla, filie a parohiei Vălișoara (paroh: Pr. Mihai Ranta), protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru noua biserică. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită pe șantierul Bisericii „Intrarea Domnului în Ierusalim” din localitatea Florești (paroh: Pr. Sebastian Rusu), protopopiatul Cluj I.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

19 iulie: În localitatea Dumitra, protopopiatul Năsăud, săvârșește slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe teologul Gelu Petru Săvărășan. Acordă părintelui paroh, Ioan Moldovan, distincția „Crucea Arhiepiscopală” și hirotesește întru sachelar pe părintele Marius Moldovan. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

20 iulie (Sfântul Prooroc Ilie): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Băișoara, protopopiatul Turda, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Gelu Petru Săvărășan, pe seama comunității rome de la Pata Rât, Cluj-Napoca și diacon, pe tânărul Mihai Andreescu. Este însoțit de PC Diac. Dan Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

La Mănăstirea „Sfânta Maria” de la Techirghiol, județul Constanța, se întâlnește cu PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

21 iulie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de admitere în instituția de învățământ, sesiunea iulie 2015.

22 iulie (Sfânta Maria Magdalena): Cu prilejul hramului, la mănăstirea de la Oarța de Sus, județul Maramureș, împreună cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, săvârșește slujba de sfințire a noului altar de vară și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură.

Participă la manifestările cultural-artistice organizate cu acest prilej în satul natal, Oarța de Sus. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

23 iulie:

Face o vizită pe șantierul căminului studențesc din incinta Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

24 iulie:

Inspectează lucrările de pictare în tehnica mozaic a cupolei centrale a Catedralei Mitropolitane.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatisul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

25 iulie:

În Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Cons. Cristian Baciu și Pr. Prot. Ioan Jeler), săvârșește Taina Sfintei Cununii pentru robii lui Dumnezeu Gheorghe și Maria Vlad. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica din Târlișua, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Simeon Sigartău), săvârșește Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Nelu Alexandru și Valentina Monica Hales. Rostește un cuvânt de învățătură.

Primește la reședință pe ÎPS Părinte Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Centrale și de Nord.

26 iulie:

În parohia Jelna, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba de târnosire a noii biserici, sfințirea altarului de vară și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Mihai Andreescu, pe seama parohiei Pădureni, protopopiatul Gherla. Acordă părintelui paroh, Vasile Sămărtean, distincția „Crucea Transilvană pentru clerici”, iar domnului Sandu Florin Simonca, primarul comunei, distincția „Crucea Transilvană pentru mireni”.

27-28 iulie:

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la invitația Preafericitului Părinte Onufrie, Mitropolitul Kievului și a întregii Ucraine, în Lavra Peșterilor din Kiev (Ucraina), participă la festivitățile organizate cu prilejul împlinirii unui mileniu de la mutarea la Domnul a Sfântului Cneaz Vladimir, Luminătorul Rușilor. Asistă la slujba Privegherii, slujește la Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul de Dej.

29 iulie:

În Cernăuți (Ucraina), vizitează Catedrala Arhiepiscopală, clădirea Universității, biserica din cimitirul central și se reculege preț de câteva clipe la mormântul lui Aron Pumnul.

Face o vizită la mănăstirea de la Piatra Fântânele, protopopiatul Bistrița.

Îi vizitează pe copiii aflați în tabără la Centrul de Tineret de la Sângeorz-Băi. Rostește un cuvânt duhovnicesc și participă la programul artistic pregătit.

30 iulie:

În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai”, participă la simpozionul organizat cu prilejul împlinirii a 80 de ani de viață ai domnului academician Emil Burzo, președintele filialei clujene a Academiei Române.

Face o vizită pe șantierele de construcție a bisericilor „Sfântul Mina” din cartierul clujean Bună Ziua (paroh: Pr. Dumitru Bărbos) și „Învieria Domnului” din cartierul clujean Zorilor (paroh: Pr. Coriolan Dura).

31 iulie:

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de organizare a Reuniunii Tinerilor Creștini Ortodocși din Europa ce va avea loc în perioada 4-7 septembrie a.c.

A consemnat, *Arhid. Claudiu Ioan Grama*

„Povești din Țara Codrului”

Pr. Radu Botiș

cu gândul la streășina veche a casei încărcate de istorie (Muzeul Satului Oarța de Sus), loc în care generații de oameni s-au născut, au copilărit, s-au bucurat împreună ori au plâns, soții care și-au așteptat la poartă bărbații plecați în război ori mame ce și-au petrecut nopți de veghe la căpătâiul leagănului în care își vegheau odorul (Pruncul) de Dumnezeu dăruit. Unde te poți bucura mai mult decât acolo de chipul hristic care veghează protector, iar noi așteptând prin divina promie împliniri viitoare.

Volumul al doilea al cărții „Povești din Țara Codrului”, iată, vine bucurându-ne sufletul ca o completare la primul volum, ce își aștepta parcă împlinirea prin cel prezent. Apariția a fost posibilă, autorul având alături oameni deosebiți, asemenea d-lui inginer Alexandru Tămășan, domnului profesor Bogdan Pop, domnului profesor universitar doctor Viorel Rogoz, îndrumător științific, precum și familiei Sorin și Monica Tămășan.

Cartea, apărută la editura Teognost din Cluj-Napoca, 2015, este structurată pe două mari capitole: I. *Oameni și povești – Povești și oameni* și II. *Pagini de istorie*.

Sigur, așa cum ne-a obișnuit încă de la volumul I, profesorul Traian Rus își continuă poveștile pline de atâta adevăr: povești de viață, povești de dragoste, povești cu Dumnezeu, cum însuși menționează la pagina 26 (în povestirea *Îngerul păzitor*). Însă toate aceste povești pe care le găsim pe paginile cărții nu sunt altceva decât petrecerea Dumnealui pe aceste locuri încă de când, tânăr profesor de istorie, tărâmul acesta al Oarței de Sus l-a motivat să-și împlinească destinul.

Astfel, poveștile încep să curgă lin, iar însuflețirea cu care auto-

rul continuă să le depene ajunge să ne transpună într-un univers plin de frumusețe. Locuri asemenea Fântâniei lui Toag, Podul Miresii, Fântâna lui Crăciunaș, dar și Dragostea de mamă luminează acest loc, pentru ca în povestirea *Mitropolitul*, Înaltpreasfințitul Andrei, fiu al satului, ca o binecuvântare cerească, să întregască această „gură de rai” alături de care Mecena Sanducu Tămășan, după relatarea autorului, omul din spatele lucrului bine făcut, își are și el binemeritat loc în carte. Oameni ai satului sunt eroii acestei cărți care au locuit, locuiesc sau revin cu drag acasă ori de câte ori este posibil, deoarece aici regăsesc energia benefică sufletului lor.

În a doua parte a cărții întâlnim alte nobile suflete asemenea neînfricatului Vasile Blidaru, personalitate încă vie mai ales în rândul generației mai vârstnice, de obârșie din satul Odești, simpatizant al Partidului Național Țărănesc, mereu animat de spiritul de dreptate, care, alături de alți codreni, încerca să se opună noului regim comunist, ori doctorul Alexandru Odeșteanu, căpitanul Ciprian Gavriș, preotul martir Ioan Robu, protopopul Vasiliu Gavriș, născut în Chelița, satul natal și al autorului cărții, dar și frumoasa *Doină a lui Lucaciu* (pag. 260), cu privire la care profesorul Traian Rus face referire scoțând în evidență totodată și personalitatea LEULUI DE LA ȘIȘESTI – preotul Vasile Lucaciu.

„Povești din Țara Codrului”, volumul II, este o fărâma de istorie peste care colbul timpului nu are dreptul să se aștearnă, fiindcă acestea sunt trăirile fiecăruia păstrate în amintire dar și în conștiința vie. O carte de identitate nu a dumneavoastră, domnule profesor, căci ea aparține acestei părți de Țară a Codrului. Dumneavoastră cu HAR și condei ați adus la lumină frânturi de viață, locuri, întâmplări, oameni, ceea ce fiecare ar trebui să facem, atât cât ne pricepem.

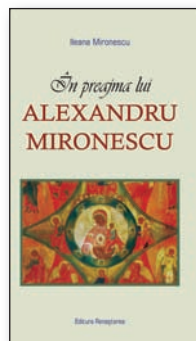
La Chelița ați văzut lumina zilei, Oarța de Sus v-a adoptat, iar talentul pe care l-ați primit nu l-ați pus la păstrare, ci l-ați facut să rodească. Ce poate fi mai frumos?!

22 iulie 2015, Oarța de Sus, Maramureș

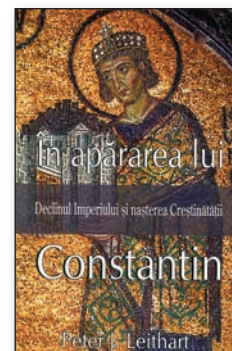
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

Sbornicul. Culegere despre rugăciunea lui Iisus,
702 pag., format: 130x200 mm
Preț: 70 lei.

ILEANA MIRONESCU,
În preajma lui Alexandru Mironescu,
168 pag., format 110x200 mm.
Preț: 22 lei.

PETER J. LEIHART, *În apărarea lui Constantin. Declinul Imperiului și nașterea Creștinătății,*
Colecția: *Monografii nr. 6,*
438 pag. format 145x210 mm,
Preț: 25 lei

RICO VITZ (ed.),
Întoarcerea spre Răsărit. Filozofi contemporani și credința creștină veche,
369 pag., format: 140x215 mm
Preț: 35 lei

DANIEL LEMENI,
Duhul a suflat în pustie. Lumea duhovnicească a Părinților deșertului
Colecția: *Monografii nr. 5,*
264 pag., format: 145x210 mm,
Preț: 20 lei

BERNARD LE CARO,
Sfântul Ioan de Shanghai (1896-1966) și vremea sa
Colecția: *Spiritualitate, nr. 10*
416 p., format: 135x200 mm
Preț: 30,00 lei

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ
Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinteș, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Ierom. Benedict Vesa

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Pelerinajul pe jos la Mănăstirea Sâmbăta de Sus și la chilia Părintelui Arsenie Boca

Romina Sopoian

Pentru că șirul pelerinajelor pe jos e încă în toi anul acesta, tinerii comunității Bisericii Studenților și ASCOR Cluj au organizat și ce-a de-a patra drumeție, de această dată, la Mănăstirea Brâncoveanu, de la Sâmbăta de Sus. Acest loc, marcat de prezența covârșitoare a Părintelui Arsenie Boca, a atras atenția multor credincioși. Astfel, s-a format cel mai numeros grup de până acum, 150 de tineri, care a pornit sâmbătă, 4 iulie 2015, pe urmele fostului stareț

de la Sâmbăta. Călătoria a început la ora 2:00 dimineața și a avut două trasee diferite. Pelerinii care au ales să meargă pe jos au parcurs o distanță de 18 km, de la Voila la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, iar cei care au ales bicicletele au urmat traseul Scoreni – Mănăstirea Cârțișoara – Albota – Drăguș – Mănăstirea Sâmbăta de Sus, distanță ce a însumat 41 de km.

Diferit de celelalte pelerinaje, marcate în mare măsură de ploaie, drumul spre Munții Făgăraș a fost parcurs în plin soare. Nu a fost ușor, dar frumusețea munților i-a ajutat pe călători să uite de căldura verii. Au simțit cu toții binecuvântarea Părintelui Arsenie și puterea neobișnuit de mare de a se ține pe cale. Ca de obicei, grupul a avut în frunte crucea, ripidele și toaca. Auzind bătaia toacei și cântecele duhovnicești, dar și cele patriotice, oamenii au ieșit pe ulițele satelor cu privirile întrebătoare, dar și cu bucuria urmată firesc de salut: „Doamne, ajută!”. După un timp record de doar cinci ore, care a inclus și două popasuri odihnitoare, cei care au mers pe jos au ajuns la Mănăstirea Brâncoveanu, unde au fost întâmpinați cu multă bucurie de Înaltpreasfințitul Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului. Apoi a urmat vizitarea mănăstirii, a lacului unde se ruga Părintele Arsenie și închinarea la mormântul Părintelui Teofil Părăian. Între timp, au sosit și cei care s-au aventurat să străbată cu bicicleta 41 de km de urcușuri și coborâșuri. A fost mult mai greu decât se așteptaseră, dar în cele din urmă, au biruit greutatea pedalelor.

Grupurile astfel unite au pornit spre peștera Părintelui Arsenie săpată în inima muntelui împreună cu ucenicii săi ca loc de rugăciune. S-a pornit cu mare elan la noul drum, dar acest urcuș neînțecat timp de trei ore s-a dovedit a fi mult mai greu decât păruse la început. Drumul spre peșteră printre văile înalte a impresionat continuu atât prin frumusețea lui, cât și prin efortul necesar pentru a-l parcurge. Acest lucru i-a convins pe toți de faptul că Părintele

Arsenie a atins în timpul vieții sale nu numai înalte culmi duhovnicești, ci și înalte culmi pământești. Mai mult decât atât, parcursul a demonstrat că tot ceea ce Părintele Arsenie le cerea oamenilor să facă, le împlinise el înainte, fiecare încercare fiind urmată de multă răsplătă. Fereastra Mare a Sâmbetei s-a deschis în fața pelerinilor ca o fereastră spre Împărăția Cerurilor, ultima porțiune de urcat (dar și cea mai dificilă) urmând după acel mic popas. Liniștea și frumusețea de la chilia Părintelui Arsenie i-a cutremurat pe toți.

Desprinderea de acel loc sfânt a fost grea, dar orele apropiate ale serii i-au priplit pe drumeți să se întoarcă la mănăstire. După alte trei ore de coborât prin munți, osteniți dar plini de bucurie și împlinire, au ajuns cu toții la autocarele care îi așteptau. Mănăstirea Brâncoveanu, luminată de fulgerele care prevesteau dezlănțuirea

unei furtuni, a rămas în urma pelerinilor. Aceștia s-au întors acasă cu certitudinea că fiecare pas a meritat, că Dumnezeu nu uită nimic din ceea ce ne străduim sau încercăm vreodată să facem pentru El.

Tinerii ortodocși împreună pentru viitorul Europei

Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși (ATCOR) Cluj, în parteneriat cu Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și cu implicarea Asociației Studenților Creștini Ortodocși (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, va organiza la Cluj-Napoca, în perioada 4-7 septembrie 2015, **Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Europa**.

Evenimentul va fi o premieră pentru întreaga lume ortodoxă, fiind așteptați să participe peste 6000 de tineri din țară, din Republica Moldova, din diaspora românească, dar și din țări precum: Rusia, Grecia, Ucraina, Bulgaria, Serbia, Polonia, Cehia și Slovacia, Finlanda, Albania, Cipru, Georgia, Siria, Iordania și Palestina.

Acest eveniment se înscrie în calendarul principalelor manifestări din cadrul proiectului Cluj – Capitala Europeană a Tineretului 2015 și vine să arate grija Bisericii pentru educația și viitorul tinerilor, dar și să ofere Ortodo-

xiei românești oportunitatea de a-și afirma deschiderea europeană și ecumenică.

Programul celor 4 zile la Cluj include manifestări: culturale (vizitarea muzeelor și a obiectivelor culturale ale orașului la alegerea participanților, vernisarea de expoziții: foto, grafică, iconografie, sculptură), artistice (concert public de muzică ușoară cu Holograf, de muzică folk cu Florin Săsărman, Ducu Bertzi, Magda Pușcaș & Band, respectiv de muzică populară), educative (Conferința Părintelui Rafail Noica și Arhimandritul Zaharia Zaharou din Anglia la

Sala Polivalentă, dezbateri de grup, prezentări tematice diverse, workshop-uri tematice stradale), ecologice (vizite tematice în Grădina Botanică, activități specifice: nature photo hunt, prezentări tematice, biodiversitate, conservarea ecosistemelor urbane, vizitarea a unor zone protejate din județul Cluj, plantarea simbolică a unui arbore al tinerilor etc) și interactive (spectacol de muzică folk pentru

tineri amatori, spectacol de teatru de tineret, dansuri populare ale ansamblurilor de tineret clujene, ateliere publice, procesiunea tineretii și zona de activități interactive).

În cadrul proiectului Cluj – Capitala Europeană a Tineretului 2015, ATCOR din Cluj a mai organizat pe parcursul verii mai multe activități dedicate tinerilor, printre care și „Săptămâna Atelierelor”. Tinerii clujeni, interesați de confecționarea metanierele au fost invitați să participe la un atelier unde au avut posibilitatea să învețe sau să aprofundeze acest meșteșug. Metanierele au fost pregătite pentru a fi oferite în dar invitaților care vor veni la Cluj pentru a participa la întâlnirea tinerilor ortodocși din septembrie.

Proiectul Întâlnirii poartă titlul „Tinerii ortodocși împreună pentru viitorul Europei” și este realizat cu sprijinul financiar al Primăriei și Consiliului local Cluj-Napoca, al Consiliului Județean Cluj și al Secretariatului de Stat pentru Culte.

De ce avem nevoie de Biserică?

Maria-Magdalena Goia

Pe ce să mergem la Biserică? De ce să ne mai implicăm și în viața liturgică? De ce, în primul rând, să ne punem aceste întrebări? La noi nu e război, de mâncare gem rafturile. Acum, că a venit vara, terasele sunt pline-ochi și mai avem și festivaluri! În plus, se fabrică tot mai multe medicamente și ne încredem în cercetările din domeniu, așteptând ca știința să avanseze astfel încât să ne scape de boli și, dacă s-ar putea, și de moartea trupului. Avem, adică, din plin, această viață a simțurilor concrete, care ne preocupă aproape exclusiv. Omul modern a învățat să se definească în funcție de simțuri și să se încreadă în acestea mai mult decât în orice altceva.

Dar de ce nu ar fi corect dacă am crede desăvârșit celor percepute de simțuri, de ce nu ne-am fundamenta alegerile și comportamentul pe acestea? Chiar și numai privind lucrurile firesc, cu luciditate, constatăm că argumente există din belșug: pentru că toate cele lumești sunt trecătoare, stricăcioase, nu ne putem baza pe ele, pentru că sunt într-o continuă transformare (este suficient să ne gândim cum se transformă apa în vapori și în gheață, cum se transformă copacii de-a lungul anotimpurilor sau trupul omenesc de la naștere la moarte). Toate ale acestei lumi ne scapă mereu printre degete, nu rămân cu noi.

Cu toate acestea, omul modern se preocupă și-și pune probleme legate de sine aproape exclusiv din punct de vedere trupesc, frământându-se continuu în legătură cu ce va bea, ce va mânca și cu ce se va îmbrăca. În ultimele decenii, a devenit foarte importantă preocuparea pentru propria imagine, așa încât am ajuns să ne identificăm exclusiv cu aspectul nostru exterior și să credem că ne putem schimba felul de a fi doar prin purtarea unui stil vestimentar sau a altuia, prin alegerea unei alte coafurii sau a unui anumit machiaj. Trupul suferă însă transformări constante și, în cele din urmă, moare, deci o definiție a noastră ca ființe umane exclusiv prin prisma corpului și a trăirilor psihice ce derivă din stările lui este efemeră și falsă. În plus, lucrurile exterioare de care ne folosim pentru a „crea” identități nu sunt sub controlul nostru, nu le avem totdeauna la dispoziție. Lipindu-ne inima de lucruri pe care nu le putem controla, devenim angoasați, mereu frustrați și nesinceri.

Urmarea acestui fel de a fi este aceea că, robii propriului trup, preocupat excesiv cu ce simte acesta, omul ajunge să își forțeze simțurile la intensități mereu crescânde, până la autodistrugere. Pentru Dumnezeu omul nu rabdă, dar pentru cele ale minții sale, pentru cele alese de propria sa voință, se supune celor mai mari umilințe și urâțenii sufletești și este gata să moară de prea mult lucru ori încercând senzații cât mai tari.

Mântuitorul ne-a învățat să ne uităm la roade pentru a ne da seama dacă un lucru e bun sau nu. Cel mai bine ne dăm seama că nu ne putem fundamenta viața în cele ale acestei lumi atunci când ne confruntăm cu realitatea și constatăm că încercarea de a ne odihni numai în lucruri pământești este întotdeauna ratată, nu satură, lasă în urmă gustul neîmplinirii și de aceea se cere mereu reînnoită. Acesta este, de altfel, modul în care acționează patima. Ca să ne dăm seama însă că cele lumești nu ne odihnesc e nevoie să fim sinceri. Dar adesea sinceritatea e problematică, orbită fiind de greutatea greșelilor adunate în sufletul omenesc. Dar, chiar și în greșeală fiind, omul

va simți măcar din când în când că nu e bine ce face. Dumnezeu trimite avertismente prin înșeși stările apăsătoare și prin durerea conștiinței, care tot vor apărea din când în când.

Argumente concrete se pot aduce oricâte. Dar Mântuitorul ne-a avertizat în pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr despre cei ce nu vor să creadă: *Dacă nu ascultă de Moise și de proroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți.* (Luca 16: 31). Pentru că la mijloc nu e o înfruntare numai între dovezi și explicații logice, ci e mai ales o luptă cu duhurile răutății: *Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânilor în tineretului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh* (Efeseni 6: 12). Iar în lupta duhovnicească, nu argumentele minții și dovezile concrete cântăresc cel mai mult, ci alegerile noastre ființiale.

Bucurându-se de numeroase comodități, omul contemporan seamănă cu bogatul căruia i-a rodit țarina (și chiar faptul că roadele de astăzi nu mai au gustul celor de pe vremea bunicilor ar trebui să ne stârneasă niște întrebări). Acestui boier Dumnezeu i S-a adresat cu un cuvânt aspru: *Nebum!* (Luca 12: 20). După cum la fel de categoric a fost cu contemporanii lui Noe, care, la fel, se mulțumeau cu viața lor pământească îndestulătoare: *Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup* (Facerea 6: 3). Dumnezeu a făgăduit că nu va mai aduce un potop în care să se piardă toată suflarea, și credincios este El. Totuși aceasta nu înseamnă că nu vom avea fiecare de înfruntat furtunile și tulburările proprii. Viața fiecăruia se zbuiciumă în potopul personal, care vine, din vreme în vreme, în diverse forme. Potopul cel mare este moartea. Dacă ne-am definit prin viața trupului exclusiv, când aceasta se va lua de la noi, vom fi foarte surprinși și cu totul nepregătiți. Atunci nu ne vom mai putea ascunde de adevărata noastră identitate.

Domnul ne-a arătat că identitatea omului nu trebuie legată de lumea aceasta: *Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură.* Mai mult, Mântuitorul Hristos a arătat unde trebuie să ne căutăm identitatea: [...] *adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le*

sapă și nu le fură (Matei 6: 19-20). Adevărata noastră identitate se poate descoperi numai în focul Duhului Sfânt: *Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins!* (Luca 12: 49). Iar Duhul Sfânt S-a pogorât în limbi de foc la Rusalii, când toți ucenicii erau adunați în rugăciune, formând prima Biserică. Despre această Biserică, Mântuitorul a spus că *porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16: 18). Domnul Iisus Hristos însuși cârmuiește corabia Bisericii prin învolburarea veacurilor și toți cei ce urcă și rămân în această corabie nu vor fi rușinați, cum nu a fost nici dreptul Noe, de care contemporanii săi au râs până au fost înecați de apele potopului în care nu au crezut.

Iertarea în căsătorie

Roxana Dincă

Psiholog-clinician

ând iubești, nu mai trăiești tu, ci celălalt trăiește în tine. Căsătoria este atunci când unul dintre soți își ține mâinile scăriță – aidoma jocurilor din copilărie, când ne urcam în copaci –, pentru ca celălalt să poată urca mai lesne către Cer.

Iertarea

Uneori, unul dintre soți e prea îndrăzneț în urcarea sa către Cer, își ia avânt brusc, iar talpa lui apasă greu în mâinile care au primit-o ca într-un culcuș moale. Iertarea în căsătorie are loc atunci când unul dintre ei uită că l-a durut urma tălpii celuilalt în mâna lui și își amintește doar avântul cu care soțul/soția s-a înălțat pentru că mâna lui a fost puternică și nu l-a lăsat să cadă.

În cele ce urmează vom analiza rolul iertării în căsătorie și influența acesteia asupra conflictului marital.

Căsătoria este o încercare perpetuă de împreună-creștere spre veșnicie. Așa cum se întâmplă în orice relație umană, și în căsătorie au loc certuri. Cum spune Apostolul Pavel, [...] *numai că unii ca aceștia vor avea suferință în trupul lor* (I Corinteni 7: 28), trupul denumind ființa nou formată din soț și soție – soții care nu își mai aparțin fiecare sieși –, ci unul altuia. E ca o ieșire din sine, pentru ca fiecare să se umple de celălalt. Uneori, însă, unul dintre ei se umple atât de mult cu propriul său sine, încât celălalt devine străinul lui și astfel se pregătește jarul pentru un conflict marital. Acesta este momentul când iertarea îi poate spăla pe soți de zgura ranchiunei, a tristeții, ca apoi fiecare să iasă om nou, ca din apa binecuvântată a Botezului.

Rolul iertării în căsătorie

Fructul iertării este dulce și bucuroși vor fi cei care vor ști să-l mănânce cu aleasă cumpătare și cu bună mulțumire. Studiile de specialitate arată că posibilitatea și capacitatea de a căuta și de a dăruia iertare este unul dintre factorii principali pentru longevitatea căsătoriei și pentru împlinirea în interiorul acesteia. Alte studii susțin că greșelile nerezolvate pot da naștere unor conflicte în viitor, ceea ce poate determina un ciclu negativ de interacțiuni care caracterizează căsătoriile în care e prezent stresul (**stresul provocat de atitudini pesimiste și activități neplăcute, umilitoare și nereușite, având efecte dăunătoare asupra ființei umane**). În aceste condiții, iertarea scade furia din timpul și de după conflictului marital.

Una dintre caracteristicile principale ale omului împlinit și împăcat cu sine și cu ceilalți este autenticitatea trăirii lui, adică faptul că el trăiește în acord cu valorile sale și că nu simte nevoia să se prefacă sau să ascundă ceva din ceea ce el este la un anumit moment în timp. În mod similar, iertarea autentică are și ea mai multe caracteristici: este necondiționată, astfel încât este mai mult un dar decât o datorie, fiind oferită indiferent de răspunsul celeilalte persoane; oferă sentimentul de demnitate și e altruistă (ca o împărțeașă a bunei așezări sufletești); vizează starea de bine a celuilalt, a relației, a ambilor soți; oferă darul eliberării emoționale, împăcare și sentimentul de creștere în relație.

Iertarea și rezolvarea conflictelor la persoanele căsătorite

În două studii longitudinale, John Gottman (cercetător de renume în domeniul psihologiei familiei) evidențiază ideea că nu furia din interacțiunile maritale determină divorțul, ci patru procese numite „cei patru călăreți ai apocalipsei”: critica, defensiva, disprețul, stonewalling-ul (lipsa exprimării când există emoții negative puternice, starea de împietrire emoțională), la care s-a adăugat ulterior și beligeranța – un comportament

provocator, care incită puterea și autoritatea partenerului. În plus, nu doar iertarea, ci rapiditatea iertării este cea care determină calitatea ridicată sau scăzută a interacțiunilor maritale ulterioare.

Căsătoria pare a fi de multe ori o călătorie prin cele patru anotimpuri. Așa cum asupra trupurilor noastre vine toamna, apoi iarna, și asupra soților se cerne uneori praf de toamnă și iarnă sufletească. Iertarea este copilul văratic ce își scutură mireasma florilor împăcării și îi învaluipe pe soți în parfumul bunei înțelegeri.

Așa cum cel care seamănă grâu va culege spic frumos și auriu, în mod similar și iertarea are mai multe beneficii pe termen lung: îi ajută pe soți să depășească experiențele dure-roase trecute, comparativ cu furia; ajută mai mult la împăcarea în relație; scade posibilitatea de manifestare a episoadelor depresive (dacă există în cazul unuia dintre soți); scade anxietatea; descrește conflictul marital (cine iartă beneficiază de mai multe comportamente pozitive în căsătorie); îmbunătățește cognițiile partenerului (în căsătoriile împlinite se fac mai multe atribuiri pozitive); ajută la rezolvarea conflictului în căsătorie, deoarece greșelile nerezolvate pot da naștere unor conflicte în viitor.

Costurile iertării

Deși poate părea paradoxal, cercetările au arătat că iertarea poate avea și anumite costuri. Aceasta poate înlătura motivația de a se schimba din partea celui care a greșit, iar persoanele care iartă des se pot simți frustrate sau trădate.

Chiar dacă anumiți soți pot gusta uneori din amarul acestor consecințe, manifestarea lor la oamenii duhovnicești va fi stinsă cu ploaia dragostei. Iertarea va apărea ca un semn de licărire a bucuriei în ochii sufletului care L-au văzut pe Hristos și ca o muzică fină în urechile celui care se străduiește să-I împlinească poruncile.

Iertarea schimbă gândurile

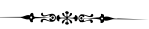
Iertarea influențează și tipul de atribuiri care se fac în căsătorie legat de comportamentele negative ale partenerului. Astfel, în cazul unui conflict marital, partenerii stabili fac atribuiri blânde, pozitive: „E obosit, stresat în ultimul timp”, pe când cei instabili fac atribuiri ostile, explică multe comportamente prin trăsături interne, stabile și globale ale partenerului: „E centrat pe sine, ceea ce explică și de ce nu îl interesează de mine și nu sună niciodată când întârzie”. În cazul atribuirilor ostile, partenerii încep să se distanțeze unul de celălalt.

Iertarea, diferită în funcție de gen

Există anumite diferențe de gen referitoare la manifestările pozitive și negative în timpul unui conflict marital. Bărbații exprimă mai puține emoții, sunt mai defensivi, se retrag mai des și ațesează comportamentul numit „stonewalling”. În schimb, femeile se confruntă mai mult cu emoțiile și sunt mai expresive emoțional.

John Gottman a elaborat un model numit „Sound Marital House” („Casa armonioasă”), care caracterizează căsătoriile împlinite. Căsătoriile care funcționează au un nivel general de afecte pozitive (raportul dintre afectele pozitive și negative este cel mai bun predictor pentru despărțire), iar soții pot reduce afectele negative în timpul rezolvării conflictului. În cuplurile stabile, raportul dintre afectele pozitive și cele negative este de 5:1, pe când în cele instabile este de 1:1. De asemenea, entuziasmul și atitudinea jucăușă din interacțiunea zilnică din partea soțului contribuie la gradul de afecțiune al soției în timpul conflictului și la umorul din cuplu.

Când ierți în căsătorie, nu mai trăiești tu, ci cea ființă nou formată din taină și din duh, acel „noi” trăiește în fiecare dintre soți. Iertarea este atunci când unul dintre soți îi slobozește celuilalt sufletul de apăsarea remușcării – aidoma unei păsări însetate de libertate, care își reia trilul melodios doar atunci când e eliberată de povara captivității – ca fiecare să se odihnească mai mult în „noi”, decât în „eu” sau în „tu”.

Țhipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300

ISSN: 1224-0567

revista.filocalia@yahoo.com